

Ștefania Oproescu

**ZAPADA
NEAGRA**

Editura VALMAN

ȘTEFANIA OPROESCU

Zăpada neagră

Lector de carte: **I.D. Denciu**

Coperta & tehnoredactare: **Adrian Mirodone**

Ilustrația grafică: **Diana Rozalia Tăicuțu**

Descrierea CIP
a Bibliotecii Naționale a României

Oproescu, Ștefania

Zăpada neagră / Ștefania Oproescu,
Râmnicu Sărat - Valman, 2007; 170 pag.; 11x19
cm.

I.S.B.N. 978-973-88137-2-4

821.135.1-32

Ștefania Oproescu

Zăpada neagră

Editura VALMAN

Ștefania Oproescu **(Dorina-Ștefania Cristea)**

Născută la 1 ianuarie 1949 în comuna Pătârlagele, Jud. Buzău, autoarea își începe studiile primare în comuna natală urmând liceul din aceeași localitate. Continuă studiile universitare la Institutul de Medicină și Farmacie Iași, postuniversitare în specialitatea Expertiză medicală și recuperarea capacității de muncă.

Debutează la revista „Porto Franco” în 1990 cu poezie sub îndrumarea lui Ion Chiric.

Debut editorial: 1996 – volum de poezie „Naștere perpetuă”, urmat de volumele „Potcoave de catifea” (2001) și „Singurătatea nisipului” (2004), toate la Editura Zedax, Focșani.

Publică eseuri, proză scurtă poezii în „Jurnalul de Vrancea”, „Gazeta vrânceană”, „Salonul literar”, „Pagini medicale bărlădene” și „Oglinda literară”, demonstrând o

---

vie preocupare estetică.

Din anul 2000 este secretar de redacție la „Oglinda literară”, folosind experiența câpătată anterior la „Jurnalul de Vrancea”.

În aceeași perioadă frecventează Cenaclul „Salonul literar” și este membru fondator al Cenaclului „Duiuiu Zamfirescu”, ambele din Focșani.

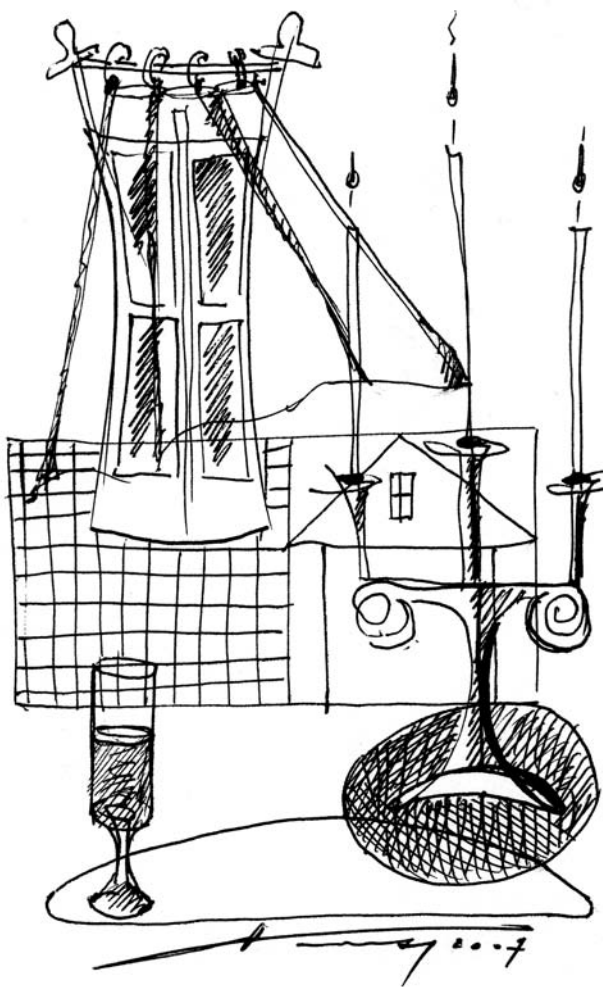
A fost remarcată de revistele „Convorbiri literare”, „Luceafărul”, „Amurg sentimental”, „Renaștera culturală” și „Opinia Buzăului”.

Participă la diverse festivaluri din Iași, Brăila, Buzău, Tecuci, Bârlad, susținând recitaluri poetice din opera proprie.

Referințe critice: S-au exprimat despre opera scriitoarei: Magda Ursache, Liviu Grăsoiu, Gheorghe Istrate, Adrian Dinu Rachieru, Constantin Miu, Marin Ifrim, Valeria Manta Tăicuțu, Victor Sterom, Ludmila Bârsan, Emilian Marcu, Marius Chelaru, Constantin Ghiniță și alții.

Adresa e-mail:

www.stefaniaoproescu@yahoo.com

Linia din care picură întuneric

Gândul ca un vierme. Se întinde, se strânge, se ondulează. Merge în felul lui, în lumea lui de gelatină, în țara lui, în casa lui, în patul lui. Îl ating cu vârful fragil al voinței. Îl irit, îl incit, îi dau comenzi. Ridică-te, pleacă, umblă, vezi! Îi dau de lucru, îl împing de la spate. El nu înțelege îndemnul “trebuie”. El e suveran, el e invincibil. Mă ridic eu, gesturile sunt largi, moi, amorfe. Un rest de strădanie, un surogat de decență, învelesc de bine de rău conturul chipului și asemănării. Deschid ușa, ușa se multiplică, nu văd decât mâna repetând la nesfârșit rotația cheii. Gândul zvâcnește scurt a spaimă, suficient cât ușa să se deschidă brusc. Pășesc, solidul se ondulează sub tălpi ca o saltea groasă de puf, vederea e în ceață, auzul înfundat. Miros, gust, văz, s-au retras într-un punct. Trebuie! Perdele de imagini apar și dispar ca într-o peliculă veche de film uzat. Ce caut eu aici? Petece mari de absență mă plasează în locuri necunoscute. Insule cu vegetație aspră de sare, netopită încă. Nești-

---

ința, perdea de ceață traversată cu umilință. Neatenția, ghilotină retezând felii de timp. Plumbul disperărilor inhalat de memoria sălilor de așteptare în aliaj cu plastilina amneziei accelerează căderea.

* * *

Recunosc, mă droghez. Acum, ar trebui să spun, desigur, cu ce, cât, cum, ș.a.m.d. Fleacuri de-astea care nu-s de folos decât pentru interogatorii. Aici ar fi o mică problemă. Mă droghez cu... violet. Veți spune că m-am rătăcit. Posibil, și ce mai contează dacă tot... Ei, nici un tot! Nu-mi cereți logică. Sau mă rog, logica voastră. N-am recunoscut că mă droghez? Singur că n-am vrut, de fapt nici n-am avut motivație. Deși, ar putea fi vorba de același motiv: curiozitatea.

Femeia aceea, numită în diferite feluri, ba ghicitoare, ba vrăjitoare, ba clarvăzătoare... Nu prea avea clienți, nu pentru că lumea s-ar fi deșteptat peste noapte. N-avea clienți pentru că nici nu prezicea viitorul, nici nu vindeca, nici nu “dezlega”. Și nu primea la orice oră și nici în orice zi. Zgârcită la vorbă, consuma timpul cu privitul fix la obiect. La client adică. Și spunea prostii. De

---

fiecare dată altele. De unde le scotea... Poate și ea se droga. Prima dată mi-a spus: “O zi din urmă, mult în urmă, care a fost scrisă în copilărie, a crescut prea mult pe scoarța ta, cum cresc inimile scrijelite pe scoarța copacilor”.

“Și ce-i cu asta, câtă vreme copacul e sănătos?”

“Este că ocupă locul...”

Atât.

Altădată spunea că: “O linie nu are sfârșit și din ea picură întuneric”.

Chestii de-astea. Timp în care stam pe un scaun fără spătar, așezat în mijlocul camerei goale, acolo unde se proiecta lumina din fereastra cu geam violet, poziționată sus, la îmbinarea peretelui cu plafonul. Ea stătea în umbră, la trei metri distanță și mă privea. Uneori avea chef de vorba, alteori nu. Aproape nici nu-mi păsa. Simțeam violetul cum mă traversa lent, timp în care treceam prin toate culorile, amețind ca într-un carusel. Culoare și vertij. Ea spunea că roșul este marginea dinspre venirea lumii, iar violetul cea dinspre plecare. Că ambele margini sunt muchii tăioase ale luminii și că trecerea lor e la fel de periculoasă. Că odată trecut de roșu ești prins în capcană și nu mai ești liber decât după ce

---

treci de violet. Că la trecerea peste roșu ești ajutat iar dincolo nu, că tot ce e înainte de roșu e numai roșu și dincolo de violet numai violet, iar culorile doar o iluzie. Că infinitul nu e albastru, cum și-au imaginat unii ci... desigur, violet. Că de ce unii cardinali poartă veșminte roșii și alții violet, că de ce Papa numai și numai alb... Că doliul ar trebui să fie nu negru ci... violet. Am simțit atunci că deja este prea mult și că mă aflu în pericol de supradozaj. De fapt, mi se făcuse chiar rău, iar ea tăcea. Am devenit dependent. Căutam violetul, dar nu oricum, în stare brută, ci filtrat lent dintr-un anume unghi al luminii, în cantități mici, penetrante ca o singură rază distilată de impurități. Am evoluat în subtilitățile drogului. Puteam să-mi citesc singur semnele. Îmi trăiam moartea inventându-mă. Multe pagini șterse, pagini rătăcite, nu-mi ieșeau la numărătoare. Și rar, mult prea rar, revelația unui înscris în stare să mă impresioneze. Stăteam cu un gând pe malul violet și cu altul pe malul roșu. Eram singurul mort în viață, singurul violet traversând lumina înapoi. Ce aflu nu mă mulțumea și de asta mă comportam ciudat. Nu mă legați încă, am spus “ciudat”, nu “periculos”. Deși poate aveți dreptate, poate chiar sunt periculos...

De când stau în camera fără ferestre, nu știu. Știu doar că sunt despărțit de drog. Mi-au amorțit convulsiile cu injecții. Dorm mult. Aproape tot timpul. Aș fi vrut să spun zi și noapte, dar aici zilele și nopțile nu au granițe. Vin uneori și mă întrebă: “Cine ești? Mai ești mort în viață?” Privesc buimac contururi umplute cu zid. Tac. Îmi injectează iarăși somn. Mă deranjează faptul că nu visez. Sigur, aș vrea să visez violet. Dar nu mi se permite. Probabil mi se vrea binele. Sunt linia din care picură întuneric, întreruptă din loc în loc de galbenul isterizant al becului din tavan. Baia în care mă târăsc la răstimpuri fiziologice, e cenușie. Mâncarea la fel. Nu-mi este foame, dar ei mă obliga să înghit. Sunt păzit până termin. După ce pleacă, vomit. Tânjesc după violet. Întreruperile galbene mă dezintegrează. Între ele zidurile se ondulează și cresc modificând armonia formei. “Binele acesta nu-l vreau”, rostesc. Dar vorba e spartă și nu aud decât geamătul. Aud sau doar mi se pare? Fantasme albe îmi dau roată. Îmi vorbesc cu glas serafic, înșelător, despre darul care trebuie lăudat și despre iubire. Roiesc în

---

jurul meu contururi albe umplute cu zid. Uneori mă ating cu moliciunea necuviincioasă a mângâierii. Asta suport cel mai greu. Tremur cuprins de silă și primesc iar somn. Vomit galben în galben, până când în istovire zăresc umbra palidă, roz, a speranței. Brusc am dorit să mă rog, doar că-mi erau străine și cuvintele și destinatarul. Mă grăbeam sau cine știe cine anume îmi dicta din memorie.

* * *

Golit de gânduri, încerc să-mi așez în față un zid și pe el un cerc de lumină. Iată însă că cercul nu vrea să se fixeze, alunecă mereu, ca un fascicul de lumină proiectat de o lanternă aflată într-o mână nesigură. Pe zid se strivesc culori într-o rotire continuă, totul devine rotund, se adună, se strânge conturul, contracția o simt în carnea care se topește până la punct, nu mai rămâne decât violetul în care mă cufund ca într-o spirală. Cine să mă uite? Pe cine să uit?

* * *

Era anul păstrăvului, luna zorar, când s-a desfăcut lumina în gustul bucuriilor sim-

---

ple, undeva între mâna pescarului și zvâcnetul peștelui. Șterg geamurile aburite cu batista și se limpezește vederea de amprente vechilor chiriași. Privesc înafara și văd mișcarea petrecându-se pe verticală de jos în sus. Neros-tit, gândul ia forma îngerului fals al inocenței. Dar cuvintele, unde se duc când se duc?

Pâinea Pământului

Tlac, tlac, secundele mușcă din timp cu limba subțire a pendulei din cutia dreptunghiulară de lemn agățată pe unul din pereți, printre ornamente de hârtie colorată. În sufrageria cabanei izolată în vârful de munte, sunetul dă iluzia de viu, de animal a cărui inimă bate calm, departe de zgomotele lumii. Afară, dincolo de geamuri, ninsoarea zgârie întunericul, sfâșiindu-i hainele.

Luminile restaurantului din vale proiectează prin ferestre dreptunghiuri galbene peste pulberea albă ce se așterne neostenit. Până la ora 0 mai sunt câteva minute. Aici, în cabana izolată, domnește o liniște atemporală semănând cu interiorul unui fruct ai cărui sâmburi n-au miez.

Stăpână încă pe propria-mi răbdare, stau de ore în scaunul țepăn ca într-o strană de biserică. Mestec liniștea, căutând să-i simt gustul, liniște pentru care consumasem timp și energie răscolind ofertele agențiilor de turism. Ceilalți meseni tăcuți, serioși, îmi par

---

cel puțin ciudați în indiferența cu care-și mestecă fripturile garnisite cu cartofi prăjiți.

Fără pocnete de dopuri, fără exclamații de surpriză, se toarnă șampanie în pahare, pregătindu-se momentul trecerii peste ani.

Simt brusc chemarea spaimei odată cu gustul singurătății ce mi se prelinge pe limbă ca un șarpe spre adâncul gâtului, sufocându-mă. Mă ridic din scaunul ca o strană și mă furișez spre ieșire, mă strecor pe lângă pereți în vârful picioarelor să nu atrag atenția. Temere nejustificată, precauție inutilă. Nimănui nu-i pasă, la fel cum mie nu-mi pasă de singurătatea animalelor din pădure. Mai sunt câteva minute. Cred că, dacă alerg, mai am timp să ajung la viață. Deschid ușa, zăpada se așternuse mult, oare când ninsese așa, picioarele mi se afundă până deasupra genunchilor. Un picior se ridică, altul se cufundă. Luptându-mă să înving albul acesta pufos în care mă scufund mereu, ca într-o mlaștină, mă trezesc în fața unui hău alb, o vale abruptă, pe care n-o văzusem la urcare. Cu atât mai bine, îmi spun, va fi mai ușor să-mi dau drumul, ca la săniuș, spre luminile restaurantului pe care încă le zăresc printre fulgii învolburați ce vin din toate direcțiile. Căderea, alunecarea, se frânge brusc, lângă două brațe de apă, ca două

---

izvoare, despărțite de o limbă de pământ, pe care zăpada se topește înainte de a se așterne. Nu-mi este de loc teamă, deși în jur acum e întuneric beznă, ba chiar zâmbesc în fața acestei apariții. Parcă-i limba pendulei între cele două secunde. În lumina slabă, iradiind din albul zăpezii, descopăr urme de pași. Pe aici s-a trecut de curând, așadar mă strădui să calc pe urmele celor care-au mai trecut.

Pășesc peste primul izvor, mă cufund apoi câțiva pași prin noroiul cleios, fac iar un pas peste al doilea izvor și abia acum, privind în jur, descopăr că nu se mai văd nicăieri luminile restaurantului spre care pornisem. Doar un nou urcuș, în același alb al zăpezii. Cum n-am încotro, încep să urc. Cu mâinile și cu picioarele mă agăț de urme. Ca un animal, în patru labe înaintez spre o altă lumină, albastră lăptoasă, ca de gheață. Ajung fără să știu cum în fața unei intrări care nu-i nici ușă, nici fereastră. O boltă largă, semănând cu intrarea într-o peșteră. Plecasem din cabană cu un gând scurt, nefondat, mai mult o căutare, mă aflu acum în fața unei realități care-mi trezește instinctul de conservare. Trec “pragul”, lăsând urme în zăpada neatinsă. Urme peste care împărăția albului va pune cu siguranță stăpânire în curând. Interiorul

---

seamănă cu un iglu, doar că pereții și plafonul nu au strălucirea și luciul gheții, ci par niși de o ninsoare care nu ține cont de legile gravitației. Înaintez ușor prin lumina albăstrie, lăptoasă, ca printr-o pânză de păianjen. De-a lungul pereților văd lăzi mari, ca niște cufere dreptunghiulare de gheață, asemeni lăzii pendulei. Ridic un capac, fără să aud nici un zgomot. Înăuntru, ocupând tot spațiul, colonii translucide de ciuperci vibrează ușor ca o respirație.

– Ai găsit? aud de undeva din spate o voce care seamănă bine cu vocea tatei. Știu că tata e demult mort, dar nu mi se pare nefiresc. Nici nu simt nevoia să mă întorc să văd de unde vine sau dacă cineva se mai află aici. Toate par la locul lor, în încăperea acesta, și lăzile și ciupercile și eu, chiar și vocea tatei, aceeași, cea care mă striga când colindam împreună dealurile și când fiecare ciupercă apărută în cale era sărbătorită ca o izbândă.

– Am găsit, șoptesc, numai că nu le cunosc. Nu știu dacă sunt bune, spun apoi, și încerc să ating una, dintr-un buchet. O senzație stranie de repulsie mă cuprinde la contactul cu materia aceea tremurătoare, umedă și rece, frângându-se prea ușor sub degetele mele.

– “Nu sunt otrăvitoare, poți să le guști”,
mai aud din spate vocea tatei.

Culeg ciuperca frântă din buchet și o miros, așa cum o făceam altădată în pădure, când cunoașterea stătea în cumpănă. Mușc apoi din ea, așa cum tot altădată mușcam din pâinea pământului. Nici pâinea pământului, ciuperca aceea maronie semănând cu mânătarca, dar fără «buretele» de dedesubt, cu gust fad-amărui, nu-mi plăcea. O mâncam, pentru că așa ne învățaseră părinții, că e bună crudă și că e hrănitore. Nici ciuperca asta nu-mi place, seamănă cu o bucată de gelatină rece. Mâncând, simt gelatina albă curgându-mi prin trup asemeni sângelui, până devin tulpină de alb, mijlocul unor alte tulpini ce cresc din mine ca niște ramuri, pulsând ușor în transparențe alb albăstrui. Simt vag, abia acum, că nu-mi place locul acesta și simt în același timp cum sunt gata să-l accept ca pe un dat, dincolo de împotrivire.

O mână străină mă atinge, la fel cum făcusem eu mai devreme, mâna străină mă rupe de colonia de ciuperci căreia eram gata să mă ofer. Apoi, sub răsuflarea caldă simt dureros colții acelei ființe mușcând bucăți din trupul meu cu limbi de foc. Tlac, Tlac, palme puternice îmi lipsesc obrazii.

– Mă doare, spun greu, de parcă cele două cuvinte ar fi bolovani pe care trebuie să-i împing afară din gură cu limba.

– Își revine, aud și apoi alte mâini îmi frământă trupul, aducând în el căldura o dată cu durerea.

– Hai, hai, deschide ochii, vino-ți în fire, măcar o mulțumire să avem, dacă tot erai gata să ne strici revelionul. Cine naiba te-a pus să umbli singură noaptea, prin munți?

– Eu?

– Da cine, noi? Să mulțumești câinilor și paznicului de la cabană care te-au găsit aproape îngropată în zăpadă, puțin după miezul nopții.

– El unde-i ? întreb din nou, mestecând cu greu cuvintele.

– Pe aici, pe undeva, bea o tărie. Ai face bine să iei și tu o înghițitură, că până vine salvarea pe viscolul ăsta...

La ce bun să le explic tinerilor ăștia pe care-i văd bine acum, frumoși în tinerețea lor, cu toate pieptănăturile lor aiurite, cu cerceii lor în urechi, cu lanțuri la mâini și la gât, frumoși în veselia lor puțin agitată, că nu de paznic întrebam eu, ci de tata ? Apoi, băutura ce mi-o strecurau în gură cu lingurița pe care-o simțeam iute, ca ardeiu, îmi moleșea

---

treptat trupul și-mi limpezea mintea de albas-
trul acela lăptos în care mai pluteau vag voci,
altele decât ale lor, și ciuperci translucide pul-
sând greșos.

Caracatița

Aproape de centrul orașului, o stradă curbată semănând cu spina unui arc, păstrând încă aspectul de vechi, atrage atenția la fel cum ar atrage o poză îngălbenită de vreme într-un album cu poze color. Când pe dreapta, când pe stânga, șanțuri săpate probabil pentru canalizare, cu mormanele de pământ scurgându-se o dată cu ploaia pe toată suprafața străzii, din gard în gard, par părăsite și veșnice. Gardurile vechi cu scânduri de un cenușiu-verzui, aplecate, în mare parte putrede, îngrădesc curți în care iarba crește nestingherit până la brâu împreună cu buruienile printre cireși de mai, caiși bătrâni și tufe de liliac. Dincolo de ei, ziduri de case cu varul cândva alb, acum scorojit, cu acoperișuri de țigle sau table înnegrite de timp. Case mari, înalte, cu trepte din piatră tocite și crăpate, case ce vor fi fost cândva mândria proprietarilor. Ferestre și uși închise, în spatele cărora bănuiești vag figura unui bătrân firav în semi-întuneric sau a unei bătrâne cu păr alb aranjat

---

«permanent», de sub al cărei capot se zăresc solduri late și picioare descărnate, bând ceai în timp ce proteza clănțănește pe marginea câinii soioase din mâna atinsă de Parkinson. Și oftaturi, în care nu mai prind contur nici măcar aduceri aminte, doar un prezent ce pare încremenit, asemeni străzii.

Undeva, cam la mijlocul curburii, o pată de roșu strident, proaspăt, contrastează cu verdele dimprejur. Este de fapt o copertină roșie specifică tarabelor sau micilor magazine particulare, pe care scrie cu alb **Casa Blanca**, atârnată deasupra treptelor vechi din piatră ale unei case ce se deschide direct pe trotuar. N-ar fi nimic deosebit dacă în jur ar fi fost altele, asemănătoare. Așa, seamănă mai mult cu scena unui circ ambulant, în spatele căreia urmează să fie descoperit un mister de genul femeia-șarpe sau monstrul cu două capete.

Curiozitatea mă poartă aproape fără voie pe trepte, până în dreptul ușii de lemn, vopsită în alb. O ușă care nu spune nimic, cu clanță obișnuită. Pun mâna pe ea, dar nu îndrăznesc s-o deschid. Seamănă prea mult cu ușa unei case oarecare în care sunt gata să intru fără a fi poftit. M-aș fi simțit mai bine dacă descopeream butonul unei sonerii sau un mâner gros de metal prin care să-mi anunț

---

sosirea. O altă teamă însă mă împinge din spate, poate m-a văzut cineva, cine știe, ori dinăuntru ori din afară, cineva care poate lua în râs nehotărârea mea, așa că apăs clanța care se deschide ușor și mă aflu deja într-un hol îngust și înalt. O încăpere goală cu mai multe uși albe, tot din lemn, separate între ele prin oglinzi, de aceeași mărime. O clipă de nehotărâre, în care mai am timp să mă strecur înapoi, prin ușa pe care tocmai am intrat. Dar nu, nu mai am timp, pentru că una din ele se deschide imediat și apare un tânăr șters, îmbrăcat în pantaloni negri și cămașă albă, care mă invită cu un zâmbet profesional, deschizând o ușă laterală spre o altă încăpere ce seamănă cu sufrageria unei case obișnuite. Doar că în loc de o singură masă sunt patru, mari, rotunde, înconjurate de scaune. Un covor cenușiu acoperă în întregime dușumeaua, pereții sunt albi, var alb acoperind imperfecțiunile lăsate de timp, fețe de masă albe și scaune tapițate cu stofă roșie. Și multă liniște în care nu se aude nici zgomotul pașilor. N-am reușit încă să aflu ce vreau, am o senzație de amorțeală nici plăcută nici neplăcută, parcă mă aflu în anticamera dintre două lumi, într-un spațiu de trecere între prezent și trecut. Pășesc ușor, ca în stare

---

de imponderabilitate și iau loc pe un scaun, lângă fereastră. O fereastră mare, întinzându-se aproape din perete în perete, cu pervazul jos și tocuri din lemn, vopsite tot în alb. Chelnerul îmi aduce cartea cu menu-ul și se retrage discret. Parcă aș fi pe scena unui teatru unde se respectă regulile, chiar dacă în sală e un singur spectator. Deschid menu-ul și descopăr citindu-l atent sortimente sofisticate, pretențioase, de local de lux. La fel de ușor cum a dispărut, chelnerul se apropie așteptând. Nu sunt un fan al excentricului, dar curiozitatea mă împinge să rostesc întrebător, zâmbind ironic: «Caracatiță?» Răspunsul, scurt și sigur mă derutează. «Da, o porție?» Recunosc, nu mă așteptam, mirarea ia locul ironiei. «Caracatiță? Caracatiță adevărată?». «Da», doar atât, da, răspunde chelnerul, căzând apoi iar în mușenie. Continui cu mirarea «Bine, dar cum de aveți aici, caracatiță? Nu văd prea mare aglomerație, așadar, pentru cine?» «Avem exact câtă trebuie, pentru cine dorește așa ceva». «Sigur», mă umflă râsul «probabil că aveți una într-un acvariu, din care tăiați câte un tentacul și așteptați să se regenereze, nu?» Chelnerul e prea tânăr, prea șters și prea lipsit probabil atât de o școală a meseriei așa cum trebuie, cât și de experiența

---

unui local mereu plin cu întreaga faună bipedă. N-are replică, iar eu simt nevoia să vorbesc. Primesc în schimb același zâmbet care se vrea profesional, dar în care sesizez și o nuanță de iritare. «Bine», cedez, «o porție!» «De băut?» «Apă minerală» spun pentru că n-am chef să beau, de fapt nici să mănânc, dar am intrat deja în spectacol, de bună-voie și m-am hotărât să-l las să se desfășoare de la sine. Aduce o sticlă de jumătate de litru cu apă minerală, îmi toarnă în pahar, după care se retrage iar după «cortină». Mă simt stingher, n-am ce să fac, îmi aprind o țigară și privesc în jur. Aceleași mese, patru, aceiași pereți văruiți în alb, și câteva aplice situate sus, aproape de plafon. Mă ridic și privesc afară pe geam. Strada cu noroi, casele de vis-a-vis, din spatele gardurilor, o nemișcare ca-ntr-o ilustrată. Într-o nemișcare stau și eu privind cerul pe care nori vineții prind nuanțe de roz-violet de la soarele ce tocmai apune în partea cealaltă. Mă aflu într-un spațiu atemporal și mă gândesc dacă aș putea fi tot aici, în urmă cu o sută sau chiar mai mult de o sută de ani. Aș putea fi o caracatiță, înotând într-o tranziție provincială, mai lentă, mai domoală prelingându-se în ambele sensuri. Mă așez pe scaun și aștept să se întâmple ceva. Să se

---

ridice cortina, să se schimbe decorul. Brusc se aprinde lumina din aplici, luminează ștearsă galben-roșiatică vălurind prin semiîntunericul de dinainte. Aerul se mișcă în valuri, pereții asemeni, ca priviți printr-un acvariu, în care mișcă o vietate. Apare o lustră veche, atârnată de o tijă metalică lungă și subțire, cu multe brațe în care ard lumânări. Într-un colț, o sobă de teracotă albă, lângă ea un bufet cu vase, pahare și bibelouri, ferestrele încadrate de draperii groase de catifea vișinie, dușumeaua de scânduri vopsită în aceeași culoare este acoperită de un covor gros, de lână în care culorile s-au amestecat cu praful. O canapea mare și comodă din piele neagră lucind de purtare, rafturi pline de cărți, o masă, un scaun, un radio vechi, cu baterii. O seară oarecare, într-un timp oarecare, într-un oraș oarecare...

Visarea îmi este întreruptă brusc de soneria unui telefon celular care sparge imaginea ondulând-o, mă simt aspirat, împins cu putere în scaun. Sunt iar în camera cealaltă, cea cu patru mese, cu aplici răspândind lumina gălbuie din partea de sus a pereților. În jur, mesele sunt ocupate de bărbați cu forme mai mult rotunde, cu vârstă nedefinită între treizeci și șaiszeci de ani, îmbrăcați în costume

---

cu nelipsita cravată. Dar femeii? Nu. Oraș de provincie. Timpul? Telefoanele celulare sună când la o masă, când la alta, cu semnale diferite. Recunosc semnalul telefonului meu, îl deschid, în timp ce chelnerul îmi pune în față farfuria în care presupun că se află comanda mea.

O voce răgușită, metalică, repetă mereu doar două cuvinte «nu mânca, nu mânca, nu...». Probabil o glumă, cineva cunoscut m-a văzut intrând și face o glumă. Închid telefonul, îl pun în buzunar și mănânc. Nu-i bună, nu-i rea, mi-e indiferentă. În jur bărbații mănâncă, beau vin, beau bere. Par prezenți, dar nu sunt. Conversații întrerupte de convorbiri personale și telefoanele sună iar și iar. Văd cum costumele lor încep să-și schimbe culoarea, devin uniforme, în aceeași culoare roz roșiatică, mâinile încep să se subțieze și să crească, acoperindu-le fețele. Tentacule în mișcare, apucând paharele de pe mese și vărsându-le direct într-o fantă situată în mijlocul burții, tentacule rotind telefoanele celulare spre aceeași fantă. Încep să-mi simt stomacul întorcându-se pe dos și mi-e teamă să mă uit în jos, de teamă să nu văd acolo, în dreptul lui aceeași fantă.

Mai am timp să mă întreb dacă ei,

---

ceilalți, văd același lucru sau dacă telefoanele lor transmit același mesaj. Las repede banii pe masă și mă reped spre ușa prin care am intrat, ca să nu risc să-i ofer chelnerului odată cu plata și caracatița înapoi. Trec iar prin holul de la intrare ca printr-un tunel al timpului. Afară, se mai zărește puțină lumină. Străbat cu grijă trotuarul noroios până la colțul străzii, umbrită de copaci înalți. E călduț, aerul este nemișcat, mirosind dens și greu amărui a flori de castan. Traversez parcul și urc scările blocului în care locuiesc. Închid ușa, aprind lumina. E puțin trecut de ora 20,00. Sper să mai prind ultimul buletin de știri. Deschid televizorul pe TVR1. Tranziție, câini comunitari, greve sindicale, noul calcul al pensiilor, o comunitate de țigani și-a angajat body-guarzi români, copii maltratați de părinți, trafic de droguri, vize Schengen, revista Hustler, primul turist în cosmos, primele ființe umane modificate genetic, G.Bush Junior lansează proiectul «scutul național antirachetă», președintele Iliescu lansează scula care să proceseze ideile...

O fi bine, o fi rău...

A mai trecut o oră, eu sunt normal sau, cine știe...

Poem de iarnă

Degetele de la mâna dreaptă sunt calde. Suflu, cu jumătate de gură, în geamul înghețat, apoi frec încet, cu degetele, iar suflu și iar frec, destul cât să dezgheț un rotund cât un ochi. Atât îmi ajunge să privesc afară, Un singur ochi, celălalt e închis. Obrazul căzut și gura strâmbă. Mâna și piciorul stâng sunt moi ca hainele goale. Cu mâna dreaptă mânuiește greu căruciorul. Trăiesc, așadar, cu jumătatea dreaptă. Medicii spun că traumatismul cranian nu mi-a afectat și procesele psihice. Constat și eu că stau bine cu memoria, atenția mi-a rămas trează și totuși, cu gândirea s-a întâmplat ceva. Astfel nu pricep cum m-aș fi putut acomoda cu noul - «eu». La început țineam pe noptieră o oglindă, în care mă priveam de câte ori mă trezeam din somn. Și mă trezeam des, în ciuda medicamentelor, și de fiecare dată speram să mă văd așa cum arătam înainte. Nu mă puteam ridica din pat, dar nu asta mă speria. Hidoșenia chipului era obsesia, mai ales când primeam vizitatori. Ve-

---

neau des atunci, și colegii și prieteni și Irina... Era tandră și plină de atenții, de fiecare dată îmi aducea ceva care spera să mă încânte, o floare mică, albastră, ruptă din parc, sau un volum nou de poezii...sau ultimul tablou pe care-l pictase pentru mine, mă săruta delicat pe obrazul drept sau pe colțul drept al gurii, dar eu eram ursuz, nimic nu-mi convenea, țipam și rânjeam strâmb, îmi era ciudă că ea nu se supăra că altădată, nu-mi răspundea tăios și n-o mai simțeam una cu mine, se transformase într-o soră de ocrotire, plină de răbdare...

Mai târziu am învățat să mă târăsc singur până la cărucior și astfel, plimbându-mă prin casă, am uitat de oglindă. Nu mă gândeam la viitor, nu mă gândeam la trecut, era un exercițiu greu, mai greu decât gimnastica la care mă supunea profesorul, singurul care mă mai vizita regulat. Era tânăr și sigur avea nevoie de bani. Bani îi dădeam și mamei Ioana, dar ea ar fi venit să-mi aducă de mâncare și să-mi facă curat și dacă nu i-aș fi dat, era femeie bătrână și n-ar fi lăsat-o inima să mă știe flămând, căci drumul ei până la Dumnezeu era scurt și nu mai avea timp de răscumpărat greșeli.

Dar azi mama Ioana n-a venit și mă gân-

---

desc la viscolul pe care l-am auzit toată noaptea și mă gândesc că nu s-a încumetat să iasă afara, sau să nu fi pățit ceva.

Prin ochiul dezghețat de geam privesc cu greu strada și am impresia că iar l-a acoperit gheața, sau că eu nu văd bine. Dacă m-aș putea ridica în picioare, aș privi prin jumătatea de sus, care încă n-a înghețat, dar așa, n-am încotro și insist cu aburul gurii și iar cu degetele...

...Dar ochiul meu a văzut bine, afară totul este de sticlă și trotuare și stradă și copaci, gardul viu din fața blocului s-a transformat în ornamente, iarba seamănă cu țurțuri de gheață, salcia pare un candelabru, oamenii merg greu, călcând cu atenție ca pe un patinoar, strângându-și și hainele la gât și înaintând aplecat, să taie vântul. Atunci am văzut-o.

Cu haina de blană cenușie descheiată, cizme scurte, tot cenușii, cu părul tuns scurt, fără căciulă și fular. Nu mergea, se juca cu vântul, cu gheața, plutea, privea în sus primind viscolul ca pe o boare caldă, de primăvară, mângâia cu palmele goale trunchiurile sticloase ale copacilor. Nu-i disting chipul, doar părul scurt ce se zbate în iureșul vântului...

În fața casei mele se oprește, privește atent, se apleacă și culege ceva, în palmă, privind îndelung obiectul.

Cu greu împing fereastra înghețată, hotărât să sparg geamul dacă nu reușesc. Surpriza n-ar fi fost mare, căci zgomotul ferestrei deschise a făcut-o să tresară.

– Ce-ai găsit?

Uitasem de mine, de chipul și glasul meu, strâmb, din jumătate de gură.

– N-am luat nimic, răspunde pierită. Am găsit o floare...o panseluță...Uite-o, o vezi?

– Nu. Dar tu mă vezi pe mine? Rostesc cu greu, mestecând cuvintele ca pe bolovani...

Privește spre mine și tace, cu minunea ei în palma deschisă. Un cubuleț de gheață, în care, probabil, fusese închisă o floare...

Se întoarce și pleacă, la fel cum venise, plutind, sfidând viscolul și ochii mirați ai trecătorilor.

Nu mai pot să închid fereastra, dar nu mi pasă. Mama Ioana vine târziu, gâfâind și blestemând urgia de afară ca s-o ia înainte bombănelilor mele. Mă găsește aproape înghețat, sunt dispus s-o ajut eu, nemulțumitul, eu “sățiosul”, și pornește la treabă mormăind ceva despre lumea care “s-a întors pe

---

dos”.

Și ochiul meu drept râde, ascunzând în el taina pe care nu o cunoaște mama Ioana, nici colegii care vin rar și mă-ntreabă, din politețe - de ce nu începi să scrii?

Nu le spun ceea ce numai ea va trebui să știe, că azi, după atâta amortire, am scris primul poem al iernii, pentru ea, și că de azi trăiesc, așteptând să treacă pe sub geamul meu, să-i dau ceva să-i țină loc de floare, ei, floare a iernii...

Aria de acoperire

FEMEIA scoase întâi un picior de sub așternut, plimbându-l cu precauție centimetru cu centimetru, în timp ce simțurile ascuțite la maxim pândeau o cât de mică întrerupere a respirației bărbatului de alături. Urmă apoi mișcarea bruscă a întregului corp țășnind din pat, după care rămase timp de o secundă îndoită ca un aruncător de disc, pândindu-i în clipa de veghe respirația. Se strecură tiptil din somnul lui, dorind ceva nedeslușit, căutând cu mâinile prin locul rămas gol. Femeia se întoarse în locul abia părăsit și se înfășură cu mâinile care-o căutau. Rămase așa, cu ochii închiși, abia respirând timpul în care se abandonează într-o absență impusă minute, zeci de minute. Îi era sete, îi era poftă de o mușcătură de fruct dincolo de somnul lui. Își mască trădarea sub vălul întunecat al recunoștinței. Era dorită și îi plăcea, eră cotropită și se înspăimânta. Uitase gustul singurătății. Până într-atât încât îl asemuia cu moartea. Și se temea de moarte ca orice muritor. Așa încât

---

respira ușor prin visul ei nelămurit, în armura care-i păstra legătura cu viul. Și în liniștea aceasta trecătoare pe care era gata iar s-o adopte pentru alcătuirea întregului, zbârâni soneria telefonului mobil.

BĂRBATUL tresări, băjbâind cu mâna spre noptieră. Se ridică apoi în șezut, într-o poziție decentă, așa cum se cuvine unei conversații serioase. Femeia rămase în locul de veghe așteptând verdictul. Plecare sau doar amânarea ei. Se ridică apoi fără teamă, știind că ziua lor împreună era încheiată. Orice spusă s-ar fi transformat în nisip, năruind castele de vorbe construite în grabă. Tăcerea ere moale, nu rănea și nu lăsa urme. O îmbrățișară amândoi, fiecare din câte o parte, diluând fără să-și dea seama un strop de simțire.

Bărbatul, plecat în grabă, coborî sprinten scările în timp ce-și trecea mâna prin păr, gest reflex care nu-i deranja gândul prins în mecanismul complicat al existenței.

Se grăbea din instinct, în timpul său de bărbat traversând în mișcare imagini ce se succedau rapid, pornind de la primitivul plecat la vânătoare. Străbătea un ghem mergând de la miez spre margine, urmând să lase la capăt propria urmă. Dar nu la asta se gândea

---

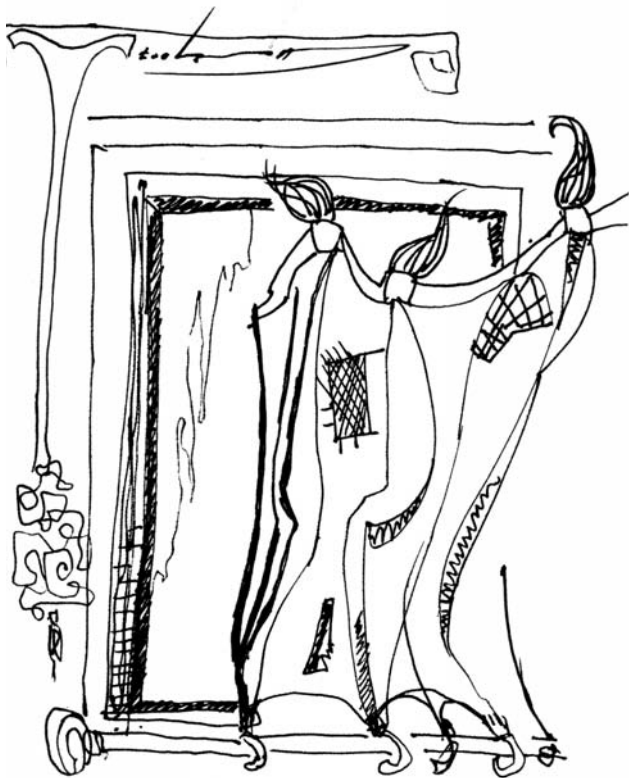
el, curățind zăpada așternută pe parbrizul mașini și nici la femeia rămasă în așternutul cald. Căuta să intre în armonia fișelor din studioul de înregistrare. Intră în atmosfera agitată a lucrului încordat. Trebuia să decidă momentul de „undă verde”. Părerii contradictorii ivite în ultima clipă, voci ridicate acoperindu-se unele pe altele și timpul alunecând neștiut, ca o apă subterană. Bărbatul prins în vânătoare simțea sălbăticiunea doar când acesta îl mușca fierbinte cu dinți ascuțiți ai soneriei telefonului mobil. Era în luptă și dușmanul trimetea săgeți de la distanță care-i vibrau dureros în ureche. Lua decizii rapide mânat de instinctul de conservare.

Brusc se făcu liniște, se stinseră luminile și bărbatul se trezi în timpul său de ființă supusă cerințelor biologice. Foame și somn aduceau cu ele dorul de liniște, de căldură, de mângâiere. Străbătu drumul înapoi spre casă, ca spre copilărie.

Femeia mângâia blana pisicii din poală, privind absent la televizor. Nu se întoarse când o atinse în treacăt cu mâna peste creștetul capului. Părea cufundată în acea risipire, cu mecanismul simțurilor înțepenit într-un gest prea des repetat, ca într-o melodie oprită brusc, după care perechea nu mai găsește

---

pasul următor. Și totuși nu, ceva reuși s-o trezească din imobilitate. Telefonul său cu un alt semnal, mai puțin strident, desfășoară melodia ca un fir pe care ea păși în transă. Era vorba de lansarea colecției de primăvară a casei de modă cea mai la modă. Ochii ei prinseseră sclipiri de viață și vocea se mlădia în inflecțiuni prețioase, potrivite momentului. Bărbatul se retrase tăcut spre dormitor. Terminând convorbirea, femeia nu-l deranjă, convinsă fiind de marele gest de grație prin care-i menaja oboseala. Și iar un strop de simțire se pierdu printre undele care controlau întreaga arie de acoperire.

Semnele

În drum spre casă, în metrou, Marta rășfoia obosită câteva ziare pe care le cumpărase în treacăt. Era psiholog la un centru de reeducare a delicvenților minori. Căuta în acele momente să se rupă de atmosfera morbidă a vieții de care era legată prin profesie. Deodată ochii îi căzură pe un test ce utiliza „puterea străbunilor de a prezice», prin folosirea unor „semne runice din trecutul îndepărtat». Doamne, ce nu fac oamenii în aceste zile ale anului 199... pentru a capta atenția în scopul câștigului imediat. Abia citise despre «săbiile runice» în literatura S.F. acum și presa...

Acasă n-a rezistat tentației de a juca testul propus de ziar. Sceptică fiind, sau poate tocmai de aceea... Râse în final, și se duse la culcare.

***

Erau o familie numeroasă. În febra plecării precipitate, fiecare lua ce putea. Lu-

---

crurile fuseseră făcute boccele, ușor de luat în mână. Fugeau din încăperea întunecoasă, cu pereți din piatră, plăcută totuși cu lumina și căldura focului din vatra mare, tot din piatră. Treceau întâi cei mari, printr-o spărtură făcută în zid, în partea de sus, la nivelul pământului. Apoi erau trecuți copiii și boccelele din mână în mână. Fetița auzise pe cei mari vorbind cu spaimă despre această fugă; veneau cuceritorii. Veneau așadar alții să le ocupe locul și era mai bine să nu-i găsească aici. Când tocmai era trecută prin spărtura din zid, fetița privi înapoi, cu regret după locul cald pe care-l părăsea. Zări în urmă pustiul. Aproape totul fusese strâns. Rămăsese doar o tavă pe vatră, o tavă mare pentru friptură și un pantof de copil răsturnat cu talpa în sus.

***

Un zgomot sâcâitor nu-i dădea pace. Ceasul deșteptător... Se ridică brusc, trecând la împlinirea ritualului fiecărei dimineți. Vag, îi dădea târcoale visul. Ei... Visuri...

„Plecî în Scoția, într-o delegație, împreună cu alți specialiști în domeniul de care ne ocupăm. Ai fost propusă și acceptată», o anunță șeful la prima oră. Numirea acelei țări atât de îndepărtate îi provocă stupoare. Era

---

desigur tentant, dar era atât de departe și atât de precipitat... Nici nu s-a putut gândi și nici n-a avut timp să refuze. Avea doar câteva zile pentru întocmirea formalităților. Se trezi aproape fără voie în avion. Din emoțiile, din graba și din teama acestei plecări nu rămăsese acum decât o surdă durere de cap.

Problemele sunt aproape identice. Așa-zisa „motivație» a actelor comise este aceeași, indiferent de nivelul de cultură și civilizație a unei țări. Firește, dacă iei în calcul singurul fundament cunoscut până acum, al seminței răspândite prin Cain și Abel pe întreg pământul... Dar azi este duminică și este zi de odihnă. S-a hotărât vizitarea obiectivelor importante de cultură și civilizație a orașului gazdă. Puține; cât se pot vizita într-o zi, dar cu siguranță cele mai importante...

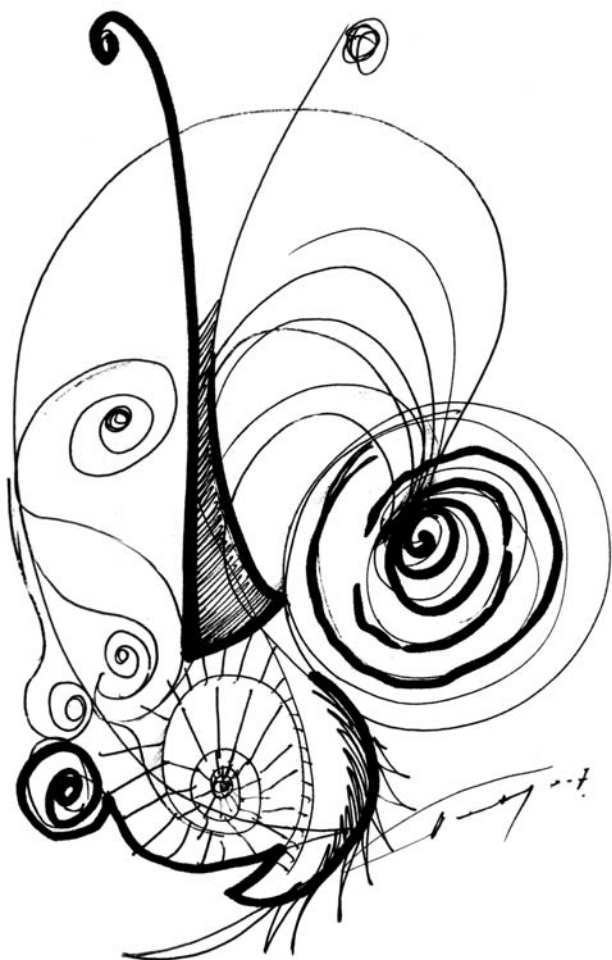
Biserica era o impresionantă clădire din piatră, semănând cu un castel. În interior, stâlpii de susținere, coloane imense din piatră, aveau la atingere un sunet ciudat, găunos și ușor. Plastic?!... „Sigur, s-au făcut renovări”, explica ghidul.

În subsolul bisericii se cobora pe trepte mari, solide, din piatră adevărată. O căldură ciudată, umedă, răbufnea din dedesubturi, ca adevărată binefacere, în această zi friguroasă

---

de sfârșit de octombrie. Apoi, o „grotă” imensă cu ziduri și pardoseală din piatră afumată de vreme sau de alte treceri, cu numeroase cotloane și nișe slab luminate. Vizitatorii traversară rapid încăperea fiind tentați de elemente spectaculoase. Urcau acum treptele spre ieșire. Doar Marta rămăsese acolo, în urmă, scormonind cu privirea fiecare adâncitură din zid. Aici, undeva, știa și unde, trebuiau să fie o tavă mare din tablă pentru friptură și un pantof de copil...

Ghidul veni însă după ea, și o îndemnă politicos: „Haideți doamnă, e timpul să mergem...”

Bila magică

Se schimbă vremurile peste noapte, se schimbă oamenii, mai încet, păstrând obiceiurile care devin tradiții. Orașul a crescut ca balaurul din povești, în sus, în lung și în lat, hrănindu-se cu foc și respirând oameni. Respiră acum rar și constant, sănătos, pus pe viață lungă. Inspiră seara îndelung, pe săturate, expiră dimineața rapid, zgomotos, prin mii de nări, oameni. Doar munții au rămas la locul lor. Și ogoarele, au rămas la locul lor. Și au rămas și oamenii la locul lor să păzească veșnicia.

Într-o margine de oraș, artera asfaltată, plină de hârtoape leagă prezentul de trecut. Ea vine dinspre Nord și este încă poarta de legătură cu satele și munții. La intersecția cu Strada Mare, pe un loc viran a fost cândva oborul de vite. Ani de zile țăranii își aduceau aici vitele și cerealele să le schimbe pe care și pluguri. Dar vremurile s-au schimbat și țăranii n-au mai fost stăpâni pe vitele lor. Atunci ei au vândut pe ascuns vite, în pachete mici, de câte

---

cinci kilograme, firește, nu în Obor. Și astfel țărani au devenit “infractori” iar oborul de vite, a rămas simplu “la obor”, locul unde țărani vindeau rar, ce mai puteau vinde.

Și iar vremurile s-au schimbat și, “la obor” a devenit talcioc. Vitele nu mai au aici nici loc, nici căutare. Oale, crățiți, găleți, blugi turcești, electronică occidentală învechită, fiare de călcat, fierbătoare, mărgelile de peste Prut contra haine de piele, blănuri, dolari, bomboane, motociclete, ciocolată, piese de schimb, haine vechi, haine noi, medicamente și câte altele devenite tentații prin absența îndelungată.

Nu cumpăr, nu vând. Amețesc doar făcând slalom printre grămezile de oameni înghesuiți la produsele mai ieftine sau mai căutate. Părăsesc îngândurat împrejmuirea prăfuită și plină de resturile unei civilizații cu iz cosmopolit, când atenția îmi este atrasă de mărfurile neobișnuite expuse de o bătrână într-o margine, spre ieșire. Neobișnuite atât prin vechime cât mai ales prin totala inutilitate. Un capac de oală ciobit, o tigaie de tuci cu pereții crăpați, un rest de funie roasă și scămoșată, un fund de lemn subțiat de multa întrebuințare, un ceainic înnegrit de folosire, o pipă roasă la muștiuc, un clopoțel de argint și

---

alte două obiecte pe care nu le pot defini. Privesc la bătrâna înfocolită cu tulpanul negru până sub nas, apoi din nou la obiecte, pe rând și pe îndelete. Nu pare a mă băga în seamă, indiferentă și inutilă ca produsele expuse direct pe jos. Intrigat de-atâta nepăsare caut să-i aflu restul.

– De vânzare, maică, toate astea ?

– De vânzare, tinere !

– Dar asta, ce-i ? iscodii arătând cu degetul spre forma sferică ruginită.

– O bilă magică, maică !

Răspunsul se potrivea cu bătrâna, cu obiectele.

– Bilă, bilă, c-o văd și eu, dar de ce magică ?

– Îndeplinește trei dorințe celui care o cumpără, mă lămuri bătrâna cu calm.

Aș fi putut să plec acum zâmbind. Zâmbeam cu adevărat, mă bucuram de acest ireal ca de-un dar, în atâta realitate care mă sufoca. Și nu plec, legându-mă ca un copil de întrebarea “și mai departe”?

– Păi, de ce n-o folosești dumneata ? continui, ferm convins că bătrâna avea ea însăși nevoie de ea.

– Mie mi le-a îndeplinit. Pentru mine nu mai are putere. Numai cel care-o cumpără

---

poate să-i ceară trei lucruri, dar numai trei pe care le îndeplinește, și gata. Apoi trebuie vândută. Eu am cumpărat-o de la... Da' pentru tine, tinere, n-are nici o importanță de la cine am cumpărat-o. Dac-o vrei, o vrei, dacă nu, nu.

– Și de ce n-ai vândut-o până acum? Cu așa comoară, făceai o avere...

– Ei asta e. N-o vrea nimeni.

– De ce? E așa scumpă ?

– Scumpă ? Nu știu. Eu cer pe ea prețul pe care l-am dat. Numai așa își păstrează puterea. Dacă vrei, va trebui să te legi că-mi vei purta de grijă până la sfârșitul zilelor. Apoi, văzându-mi uluirea și nehotărârea adaugă în grabă:

– Nu te speria, nu mai am mult. Am trecut de mulțisor de sută.

Din zdrențele în care era îmbrăcată îi vedeam doar mâinile. Și parcă n-aveau amprenta scurgerii atâtor ani. Isteață bătrâna, isteată. Caut s-o încurc, scotocindu-mă după bani.

– Dar în palmă știi să ghicești, mătușă?

– Nu, îmi răspunde sec.

– Nici în cărți ?

– Nici. Și dă-mi pace. Vrei bine, nu, bine, și vezi-ți de drum.

Văzând că nu plec, se ridică, așterne o cârpă care pare să fi fost cândva o față de masă, și strânge în ea cu grijă obiectele. Abia acum, privind-o, mă cuprinde nedumerirea. Fiecare obiect în mâinile ei pare cu adevărat o valoare poate după felul cum le atinge, poate după potriveala dintre mâinile ei și vechimea lor. Și îmi face plăcere să privesc armonia aceasta și o urmăresc atent, dorind să păstrez în minte momentul. Cu dibăcie, bătrâna alcătuieste o bocceluță, o atârnă pe-un umăr și dă să plece.

– Stai, nu te grăbi. Poate facem târgul, încercăi eu s-o opresc.

– De grăbit nu mă grăbesc, dar sunt prea obosită și prea flămândă pentru a-mi mai pierde timpul printre picioarele nătărăilor ăștia. Mă duc să-mi fac rost de ceva ale gurii.

– Mergem la mine, mă hotărâi brusc, îndemnat de curiozitate.

– Bine, conveni ea sec, urmându-mă.

Mergem alături, eu urmărind-o din când în când cu privirea, ea, liniștită, mută, destul de sprintenă pentru anii pe care și-i declara.

– Nu spui nimic, mătușă ?

– Nu. Am spus multe, mult prea multe în viața mea, acum nu mai e nimic de spus. Mai am doar un gând, dar nu-i timpul să-l afli.

Decât doar dacă facem târgul.

O las în pace. Poate-i obosită. Poate-i flămândă. O să mănânce și-o să se odihnească. Nu poate să tacă la nesfârșit. Mă du-sesem în talcioc cu dorința de-a căuta un subiect. Aveam subiectul cu mine. Poate-i nebună. Și dacă-i nebună tot subiect rămâne.

Am ajuns. Pășește în lift fără sfială, ca și cum ar fi fost obișnuită cu astfel de lucruri. În spațiul strâmt, preț de opt etaje, simt mirosul cunoscut din depozitele de cărți vechi, din biblioteci și din muzee.

Descui ușa și intrăm în garsoniera mea înghesuită. Abia acum îmi dau seama ce mult seamănă locul acesta cu cel pe care abia l-am părăsit. Minus cumpărătorii. Și nici bătrâna nu venise să cumpere, ci să vândă. Caută cu privirea un loc liber, își lasă jos legătura și-și scoate tulpanul dând la iveală un chip surprinzător de palid și nefiresc de tânăr. Nu că ar fi fost vorba de o femeie tânără. Părea suprapunerea a două măști transparente, una tânără și una bătrână. Și parcă putea să fie pe rând când una când alta.

– Să vedem ce găsim de mâncare, rostesc eu, îndreptându-mă spre bucătărie.

– Stai locului, tinere. N-am așteptat niciodată să-mi bage cineva în gură. Mă des-

---

curc singură. Și a plecat în bucătărie, atât de firesc încât dacă n-aș fi știut despre cine e vorba aș fi fost tentat să cred că îmi cunoștea rosturile casei, dinainte. Am lăsat-o în voia ei și m-am mulțumit să ascult zgomotele făcute între pereții înguste mele bucătării. Mă obișnuisem să le aud. Și mă simțeam bine, de parcă bătrâna venise să-mi poarte mie de grijă și nu invers. Apoi zgomotul încetă.

– Hai, vii?

Pe masă erau două căni cu ceai, puțină brânză într-o farfurie și câteva felii de pâine. Era, de altfel, cam tot ce aveam. Fără un cuvânt m-am așezat lângă ea, privind-o cum își mișcă fălcile molfăind pâinea pe care o muia în ceai. Buzele ei se strângeau într-un fel de pungă, semn că nu mai avea nici un dinte de care să se poată sluji. Din când în când ofta și molfăia mai departe. Când a terminat a șters cu grijă masa cu podul palmei și a sorbit firimiturile culese. Apoi s-a ridicat și a spălat farfuria, cana și furculița. Am privit-o în tăcere tot timpul nevenindu-mi a crede că trăiesc o asemenea istorie.

– Gata. Acum putem face târgul. Dacă am asta în fiecare zi îmi ajunge, îmi spuse scuturându-și palmele una de alta, cu mulțumire.

– Și cum o să dormim? am întrebat mai mult pentru mine, pentru că într-adevăr nu vedeam nici o soluție.

– Acolo unde ai dormit, vei dormi și de acum încolo. Cât despre mine... ți-am spus că atât cât mi-ai dat îmi ajunge în fiecare zi.

În fiecare zi, până te vei hotărî. Și te vei hotărî greu. Fiindcă nu ți-am spus totul. Din trei dorințe îți vor rămâne două. Una trebuie să mi-o dărui mie. Să-i ceri bilei să-mi sfârșească zilele. În rest, ești liber să-i ceri ce vrei.

– Și tot nu vrei să-mi spui de la cine ai cumpărat-o?

– Nu. Am mai găsit curioși. Și ei au vrut să știe. Și când le-am spus m-au alungat. M-au crezut nebună. Nu mai vreau să repet greșeala. Tot ce pot să-ți spun este că am cumpărat-o de la un om important și cunoscut de toată lumea. Care a avut nefericirea să piardă pe cineva foarte drag. Nu este vorba de femeia iubită. De asta mulți s-au consolat. Fiica și-a pierdut-o. Unica fiică. Și fiind un om cu multă știință, a pornit s-o caute acolo unde era. În neființă. Căutând a găsit tot felul de oameni și tot felul de lucruri. Printre care această bilă. Când l-am cunoscut, eu eram tânără și el bătrân. L-am iubit și nu l-am iubit

---

atât de mult încât să-i ofer izbăvirea. L-am îngrijit și a murit ca orice muritor. De asta vreau să te rog să înțelegi că nu mai pot îndura. Eram tânără și necunoscătoare în ale vieții. I-am cerut bilei să fiu bogată. I-am cerut să fiu frumoasă. I-am cerut viața veșnică. Am fost frumoasă, am fost bogată. Toate s-au dus. Vremurile se schimbă, oamenii se schimbă. Nu mai e locul meu aici. Și nu pot să mor. Pe omul acela nu l-am putut ajuta. Nici nu știu ce i-a cerut el bilei și ce i-a dăruit aceasta. Eram din vremuri diferite. El cu a lui, eu cu a mea. Acum, noi suntem din vremuri diferite. Eu cu a mea, tu cu a ta. Ascultă-mă cu atenție. Dă crezare spuselor cuiva care a trăit multe și a aflat multe. Înainte de a te lega sufletește, ia bila în mână și rostește dorința, pentru mine. Ascultă-mă. Legătura sufletească nu împiedică cu nimic dispariția, când îi vine timpul. Și viața merge înainte. Ți ofer ce nu-i este dat fiecărui om să întâlnească. Scapă-mă de povara lăcomiei mele și trăiește-ți timpul tău. O priveam și n-o puteam înțelege. Cum să-i doresc dispariția ? Iar dacă n-o fac, cum voi putea suporta consecințele unui contract atât de împovărător ?

– Mai bine mă las păgubaș, am rostit ca pe-o sentință hotărârea de a renunța la tot.

Femeia mă privi îngrozită. Ochii se dilată brusc, gura i se deschise implorând fără cuvinte. Apoi rosti:

– Te credeam mai tare, tinere, mai bărbat. Privește. Vezi aceste cicatrice ? Sunt urmele rănilor pe care mi le-am provocat dorind să mă sinucid. Și sunt doar o biată femeie. Iar dumneata, nici măcar să împlinești o dorință nu ești în stare ?

Îi privesc cicatricea de la gât și pe cele de la mâini, dorind să nu fie adevărate.

– Numai disperarea m-a împins până aici. Am cunoscut mulți bărbați, am risipit averi fabuloase, dar nu mai pot îndura. Privește, mă îndemnă ea desfăcându-și bluza sub sânul stâng, o alta cicatrice stătea, dovadă a altei încercări de sinucidere. Aici, spuse ea, am descărcat toate gloanțele pe care le-am avut, până când am obosit. Fără nici un folos. Am rămas aidoma vârstei la care am încheiat contractul. Doar că mi s-au schimbat puțin trăsăturile. Sunt acum, după o lungă perioadă de înfometare. Încerc pentru a nu știu câta oară să mor de foame. Am peste cinci luni de când nu mănânc și nu beau. Azi, am simțit că dumneata mă vei salva. De aceea am mâncat. Vreau să părăsesc lumea asta fără chinuri. Glonte mi-a ieșit din trup lăsând urme și

---

dâre, briciul mi-a tăiat beregata îndurerându-mă fără folos. Mi s-a confiscat averea de multe ori și atâtea averi au venit fără veste peste mine. Și acum sunt bogată. Am multe acareturi la care am renunțat, multe alte valori și hoinăresc prin lume nevrând să mă ating de ele. Mă-mbrac în zdrențe sperând să stârnesc mila.

– Atunci pleacă și bucură-te de bogăția și nemurirea ta, i-am zis îngrozit.

– O, nu ! strigă ea. Nici nu știi ce înseamnă să porți în cuget povara unei existențe nedorite. Am văzut atâtea nedreptăți, am stat la căpătâiul atâtor muribunzi, încât am pierdut dorința de a fi. Dar de-acum gata. Simt că mă poți ajuta. Nu-ți cer decât să folosești o dorință pentru izbăvirea mea. Îți mai rămân două fără nici o plată.

– Și dacă refuz?

– Aș putea să te silesc. Să stau pe capul tău până tu însuși vei pieri. Am mai făcut asta. Dar știu că ești bolnav. Tu încă nu știi. În curând vei afla. Și vei dori să te vindeci sau să mori numai să scapi de durerile care te vor chinui îngrozitor. Atunci vei avea nevoie de mine.

– Spui prostii, am îngăimat cuprins de spaimă.

– Nu, asta n-am făcut niciodată. Dar ar fi păcat. Ai putea s-o faci acum cât n-a coborât încă suferința în trupul tău. Ar fi mai bine.

Am crezut că e isteată. Descopăr că e mai isteată decât mi-am închipuit. Dacă toate acestea ar fi reale, dacă ar fi avut nevoie de un argument să mă convingă n-ar fi găsit altul mai bun. Dacă toate astea ar fi reale ? Și ce mă împiedică să aflu ? N-am decât să iau bila în mână și să rostesc o dorință. Prima. A ei. Mă privește iscoditor. E ceva în ochii aceștia care mă înspăimântă. Poate totuși e nebună. Sau poate are numai darul acela de a-ți modela propria voință după voința ei. Se poate folosi de bilă ca de un mediator. Ar fi destul să iau obiectul acela în mână, ca mâinile mele să i se armonizeze perfect, asemeni mâinilor ei ca să-i aparțin întru-totul, nu proprietar ci sclav al femeii bilă. Bilă, bilă, ochii femeii ca două bile metalice mă privesc scormonitor plini de tensiune sau doar de dorința ruginită și numai gândul că aș putea fi folosit pentru împlinirea poftelor acestei vieți scorojite, cu iz de mucegai, mă umple de scârbă și mă revoltă, în pragul trecerii de la indiferență la acceptare.

– Te gândești mult, tinere. Văd în ochii tăi silă și revoltă. Le-am văzut de atâtea ori, că

---

le pricep cu ochii închiși. Te las să te gândești singur. Dacă mai stau aici te strivesc și nu vreau asta. De mult n-am mai avut speranța că voi găsi pe cineva să mă ajute. Azi, când te-am văzut, am sperat, și mai sper încă. Să nu crezi că n-aș găsi la primul colț de stradă pe cineva să mă scape de povară. Ai văzut și dumneata ce oameni feluriți trăiesc printre noi. Dar eu am fost și am rămas o femeie simplă. N-am multă știință de carte. Dar omul acela, de care ți-am vorbit, era un om cunoscător de lucruri pe care puțini le știu. Și oamenii printre care a pribegit o vreme în suferință erau aidoma lui. Așa mi-a spus. Și m-a rugat să nu las bila pe mâna oricui. L-am întrebat de ce, și mi-a spus atât, că e periculos. N-a vrut să-mi spună mai mult. Eu nu știu dacă e periculos pentru mine, sau pentru ei, sau cine știe, Dar am teamă de lucrul acesta și am cuvânt. Așa că, de n-o fi să fie, voi umbla mai departe. Te las. Poate te mai gândești. Poate ne-om mai întâlni.

A plecat ușor, ca și cum n-ar fi fost. În urma ei, ușa grea a liftului s-a trântit ca o lespede.

***

Ca de obicei, ceasul electric din inter-

---

secția centrală a orașului nu funcționa. „La ceasul rău” devenise un obicei al localnicilor de a numi locul. Asta nu-i împiedica să-și dea întâlnire în acest loc, sporind aglomerația celor care circulau cu treburi în toate părțile. Trecând pe aici fără treabă și fără întâlniri, mă simt important, ca făcând parte din peisajul centrului unui oraș care se respectă. Privesc în jur, roată, ca să mă bucur din plin și brusc mi s-a părut c-o zăresc pe femeia din talcioc. Imaginea ei se estompase, parte din voința mea, care încerca să și-o alunge din minte, parte din trecerea timpului. Și acum mi-a apărut în față, anulând prin prezența ei voință și timp. Aștepta culoarea verde a semaforului cu aceeași resemnare mută pe care o cunoscusem. Grăbesc pașii s-o ajung, dar culoarea verde mi-a răpit-o cuprinsă în valul de trecători. O caut cu privirea și o găsesc pregătindu-se să traverseze în unghi drept și celălalt bulevard al intersecției. De parcă ar fi știut că sunt acolo, a întors capul spre mine, mi-a zâmbit, sau poate numai mi s-a părut, a ridicat mâna într-o fluturare de salut și s-a aruncat brusc în fața uneia dintre mașinile ce traversau intersecția în viteză. Frânele au scrâșnit sumbru deasupra trupului ce dispăruse sub roți. Din spate, alte mașini frâneau

---

violent, încercând să evite catastrofa. Mulțimea oprită la semafor scoase un vaiet comun și, împins de instinct, m-am repezit la locul accidentului. Mi-am făcut loc într-un mod necivilizat și am ajuns lângă ea. Mai respira. Capul și pieptul, atât cât puteam vedea, sângerau abundent. M-am apropiat cât am putut de tâmpla ei, spunând.

– Sunt aici.

Ea deschise ochii și îmi zâmbi amar. Gemea ușor, așteptându-și sfârșitul cu resemnare. O voce din mulțime m-a trezit din inerție.

– S-o ridicăm ușor și s-o urcăm în mașina mea.

– Nu, nu se poate. Trebuie chemată salvarea. E nevoie de o targă. E prea strivită s-o îndesăm într-o mașină. Spitalul era aproape, de unde, de neunde a apărut și salvarea și targa pe care am întins-o cu grijă ajutat de mâini străine și m-am urcat apoi, lângă ea, firesc, ca și cum am fi fost rude și numai eu trebuia s-o însoțesc. N-avea nici un act de identitate.

Rece, profesional, în așteptarea căruciorului care avea s-o transporte la reanimare, asistentul întocmește formalitățile de internare.

– O cunoașteți? Cine e?

O cunosc? Cine e?

Ce aş putea să-i spun ? Să-i spun cum am cunoscut-o ? Adevărul ? M-ar interna și pe mine. La altă secție. Și poliția, care va ancheta...

– Domnule, v-am întrebat dacă o cunoașteți.

– Da, oarecum. O cheamă Bogdana. Așa cred.

– Unde locuiește?

– Nu știu. Am întâlnit-o mai de mult în talcioc. Vindea lucruri vechi. Eram interesat de ceva anume. Am vrut să aflu mai mult, am iscodit-o de unde are vechiturile, mi-a spus ce-a vrut, sau ce-a știut. Mi-a spus că se numește Bogdana. Nu știu dacă e adevărat. N-am mai văzut-o de atunci.

Medicul de gardă ne întrerupe dialogul, examinând rapid rănilor vizibile. Nu citește nimic pe fața lui. Femeia nu mai geme.

– Sus! Direct la sală ! Pleacă apoi, grăbit, dar calm. Din câțiva pași repezi îl ajung din urmă pe coridor.

– Domnule doctor !

– Da, îmi răspunde din mers.

– E grav ?

Abia acum se oprește o clipă și mă

---

privea !

– Sunteți rudă ?

– Nu, am însoțit-o doar până-aici...

– Nu știm niciodată înainte. Mâine. Treceți mâine. Anunțați rudele.

Eram deja în fața liftului. Nu mai aveam ce face. Am părăsit spitalul, obosit. Obosit de spaimă. O stare de rău pe care n-o puteam localiza undeva anume. Capul, stomacul, picioarele. Nu sunt de obicei sprinten la mers. Acum, trag de mine, la fiecare pas. Mă simt rău. Dacă sunt cu adevărat bolnav ? Si dacă sunt bolnav, și ea moare? Dacă moare, nu sunt bolnav. Dar dacă nu moare? Dacă nu moare? Cum adică dacă nu moare? Îi doresc oare, moartea? Nălucirile îmi sunt alungate de animația străzii. Cu toată oboseala, mă plimb îndelung și fără rost. Colind magazinele, îmi cumpăr pastă de dinți, sare, lame de ras. Niciodată n-am avut timp de fleacuri. Sau întotdeauna le-am neglijat. Acum pierd timpul cu voluptate. Și dacă sunt bolnav? Bolnav fără scăpare? Ea poate moare acum la spital. Sunt atât de mulți oameni pe stradă, că nu s-ar băga de seamă. Mâine altul. Sau eu. Și tot mâine vor fi aici oameni, să cumpere pastă de dinți. Printre ei, mă simt în siguranță. Sunt unul din cei mulți. O pierdere infimă. Gândul

---

acesta liniștitor dispare în singurătatea sumbră a garsonierei. Îmi torn într-un pahar coniac. Nu sunt băutor. La prima înghițitură mi se contractă stomacul și-mi vine să vărs. Nu vărs. Beau a doua gură. Apoi, beau tot din pahar. Sunt toropit, sunt amețit și mă cuprinde somnul, în timp ce, în spatele pleoapelor închise, cresc bile ruginite din crăpăturile cărora curge sânge.

Nu m-am dus la spital, nici a doua zi și nici a treia. Mi-am făcut de lucru la servicii mai mult decât cereau obligațiile. Rămâneam acolo mult după program și apoi îmi luasem obiceiul să colind străzile și magazinele până târziu. Am constatat că “descentralizarea” comerțului se oprea la primul colț de stradă: la prima dugheană apărută peste noapte într-un fost spațiu comercial de stat. Mai departe, o “descentralizare” după alta, dugheană după dugheană invariabil aceleași produse la prețuri “liberalizate” uniform. Comerțul de stat, prezent încă, vindea în continuare mai puțin marfă și mai mult noi spații comerciale. Prețurile neacordate la compensările bugetarilor mă obligă la condiția de spectator. Încă speranță vagă și îndepărtată, mă consolez cu detașarea atotcunoscătorului căruia nu-i fac trebuință mărfuri depășite de civilizație.

Sedentarismul meu proverbial suferă în urma supunerii la exerciții epuizante. De fapt, asta și urmăresc. Trecerea acelei femei a zdruncinat intimitatea locuinței atât de a mea, altădată. Intimitatea aceasta fiind compusă din tabieturi, liniști și Ioana. De nimic n-ar fi mai avut nevoie egoismul meu să înflorească udat din belșug de grația șansei. Garsoniera mea atât de mică, încât părea la prima vedere incomodă, și-a dovedit utilitatea prin economia de timp, avantaj pe care l-am scăzut devenindu-i proprietar. Pereții tapetați cu cărți până sus n-aveau nevoie de bidinea, podeaua acoperită aproape în întregime cu canapeaua, biroul, televizorul și alte câteva obiecte de mobilă.

Îmi consumam astfel timpul savurându-l asemeni toxicomanului, nefiind deranjat nici de glasuri poruncitoare nici de rugăminți, nici de zgomot, de capace și farfurii chinuite întru curățenia lor fizică. Rar, foarte rar îmi era zdruncinată desăvârșirea de suspinele Ioanei. Se întâmpla asta, numai când mă îmbrățișa de plecare. Și cum pe Ioana o iubeam și n-o puteam lăsa să plece așa, mă înarmam cu răbdare, o luam în brațe, o mângâiam repetându-i aceeași motivație pe care ea mereu o accepta și pleca apoi, dacă nu fericită măcar convinsă că amândoi consumăm aceeași simțire. Îi

---

aminteam atunci ce fericita era ea; atât de iubită de un bărbat pe care la rândul-i îl iubea, eliberată în același timp de umilințele la care ar fi supus-o o condiție materială și socială modestă. Pe lângă mușeniile mele de om ne-sociabil și ursuz pe care le exageram, încercând s-o pun la adăpost de neîmplinirile unei vieți în comun. Și de bucuria acestor întâlniri furate, păstrându-și savoarea în ciuda anilor trecuți de când ne cunoșteam.

Plimbându-mi acum singurătatea pe străzi, printre oameni, lipsit de nestatornica legătură dintre mine și liniștea mea mă aflam descoperit de întrebarea dacă nu cumva întreaga “noastră” teorie îmi aparținea în totalitate și dacă nu cumva, pe mine mă puneam la adăpost, nu pe Ioana . Și tot mai des mă gândeam “ce-ar fi dacă ?”

– Ioana, ce-ai spune dacă te-aș ruga să te muți la mine ?

Rămâne așa, cu paltonul pe jumătate îmbrăcat și mă privește uluită ca și cum ne am vedea pentru prima dată și aș fi atacat-o cu o propunere parte interesantă, parte indecentă la care n-are replică. Continuă apoi să se îmbrace, cu mișcări încete, neslăbindu-mă din priviri.

– Ce vrei să spui ?

– Să te muți la mine. Să rămâi aici, definitiv.

Figura i se destinde și redevine femeia pe care o cunoșteam, deschisă, cu replică promptă.

– Te-ai îmbogățit ? - spune răsând acum de-a binelea - sau ai fost numit între timp undeva, sus de tot ?

– Ioana, nu glumi, te rog.

– Ori ești bolnav ? continuă ea, mimând spaima.

Rămânem apoi așa, mult timp, privindu-ne în ochi, fără nici o altă rostire.

– Ai dreptate, spun, s-o luăm de la capăt.

Deci:

– Ioana, vreau să te rog să vii aici, să rămâi la mine mereu. Ce spui? Se așează, așa îmbrăcată și stă privind la mine, prin mine, îngândurată.

– Și cum rămâne cu...

– Lasă. Nu acum, te rog. Dacă tu vrei, o să încercăm să ne suportăm. Numai dacă și tu vrei. Eu vreau. Asta-i tot.

– Și când?

– Azi. Sau mâine. Sau când vrei tu.

– Bine. Atât a mai spus, bine, și a plecat ca de obicei, îmbrățișându-mă din mers.

A doua zi am cumpărat un buchet mare

---

de crizanteme albe. Neapărat albe, pe care le-am așezat pe masă, să învioreze “patina”. Și mi-am luat o zi liberă. Apoi o sticlă de șampanie și câteva dulciuri. Acestea fiind împlinite le-am considerat argumente suficiente să-mi aștept sărbătoarea. Și o așteptam calm, pentru prima dată liniștit după atâta vreme.

Zbârnâitul soneriei mă făcu să tresar. Rar, suna cineva la mine. Ioana avea cheie. Și oricum, ușa era deschisă. Poate glumește. Așteaptă s-o întâmpin probabil și s-o trec pragul ca pe-o mireasă. Dar azi e sărbătoare, sunt dispus să mă bucur și mă îndrept spre ușă, zâmbind. Deschid, pus pe șotii, și...

În ușă, îmbrăcată în aceleași haine pe care le știam cu legătura atârnată pe-un umăr, bătrâna din talcioc. Mă dau înapoi câțiva pași, uluit, ea intră ca și cum ar fi fost la ea acasă.

– Am venit ! Azi mi-au făcut ieșirea. Și-am dovedit că nu te-am mințit. Am venit să încheiem târgul.

Stau prost și-o urmăresc cum se mișcă cu ușurință, scotocind în legătura pe care o lăasă jos.

– Ia-o, îmi spune întinzându-mi bila. Ia-o și nu te mai gândi mult.

Sătul de-această poveste, iritat peste măsură îi smulg aproape bila din mână și o

---

cuprind, în palma dreaptă acoperind-o cu stânga. Strâns, cât puteam de strâns de furie și de grabă. Bila era mai caldă decât m-aș fi așteptat de la o bucată de fier. În timp ce o țineam, căldura creștea, încălzindu-mi palmele.

Bine, spun, acum e a mea. Încheiem târgul și pentru că e a mea, doresc să se distrugă această bilă!

– Nu, nu așa, strigă ea, prăbușindu-se.

– Doresc să se distrugă această bilă!

Între timp, bila devenise atât de fierbinte încât abia o puteam ține-n mână.

– Doresc să se distrugă această bilă!

Priveam țintă la mâinile mele gata să ia foc de la obiectul acela sferic. Nu vedeam ce se întâmplă în jur, preocupat doar de durerea pe care n-am mai putut-o suporta. I-am dat drumul, pe pardoseală la picioarele mele. Era de-un roșu intens, incandescent, iar de sub ea, parchetul fumega. Apoi deveni cenușie, ca un lemn ars complet și încet se topi lăsând în loc doar o urmă mică, circulară de arsură pe locul unde căzuse.

Ușa se deschide brusc, se trânteste la loc cu zgomot și când ridic ochii, o văd pe Ioana cu paltonul descheiat, cu o valiză în mână, roșie la față, răvășită și furioasă, cum n-o

---

văzusem niciodată până atunci.

– Bravo, Dinule! Bravo!

O privesc încremenit și nu știu ce se întâmplă.

– N-ai nimic de zis?

– Despre ce? reușesc să îngăimesz. Ioana continuă furioasă.

– Nu știam eu de ce m-ai ținut atâta vreme departe. Nu știam eu de unde-ți vin ție atâtea idei despre nemaipomenitul menaj la distanță. Te-ai plictisit de una, acum e bună alta...

– Ioana, ce vrei să spui?

– Am văzut-o, acum am văzut-o ieșind de la tine. Tinerică, nimic de zis, frumușică... Dar dragă Dinule, nu te supăra, ai gusturi cam demodate...

Gânditorul

Acuma, nu știu dacă îmi mai amintesc prea bine tot, nici timpul, nici întâmplările în ordinea lor, nici ce a mai fost după. Spun după, doar așa, din obișnuință, când, de fapt, stau aici, trup de pământ, într-un fel de odihnă ca un gând de veșnicie dincolo de viul peste care s-au dezbrăcat de lumină răsăriturile sângerii ale părintelui meu. Din mâinile sale am văzut femeia venind în urma ploii și am știut că e timpul răsăditului. De acolo m-am ridicat și am mers spre copacul trupului meu de care nu mă puteam despărți prea mult, legat fiind de fructele lui albe și de fructele lui negre. Fără ele mă cuprindea o sfârșeală tulbure de ochi lăptos și nu mai găseam drumul decât pe încercate. Mă împiedicam de trupuri ce nu se mai ridicau, unele miroseau a putred, altele erau doar oase și mi se făcea (cred) teamă, de fapt era mai mult un soi de urât, singur în singurătatea aceluia loc înșelător, plin de copaci străini ale căror fructe nu mă hrăneau, oricâte ar fi consumat foamea cărnii mele. La în-

---

ceput, când nevoile îmi erau mai puține și trebuia mai rar să merg la copacul meu pentru hrană, m-am prins să-l schimb cu cel al femeii mele pe care abia o cunoscusem; gândeam împreună că așa vom răzbate drumul spre alte pământuri, numai că altceva s-a întâmplat; nu ni se mai nășteau copii și femeia s-a întors la copacul ei de unde m-a alungat tocmai la timp, căci începuse să mi se usuce și să-mi crape pielea.

Poate vreți să vă spun ce era cu fructele astea despre care tot încerc să-mi amintesc. Creșteau din flori transparente, creșteau unele albe, altele negre, rotunde, iar când apropiam mâna de ele începeau să se zbată cuprinse de spaimă pe care n-am reușit să le pricep. Cele albe, mai greu de cules, erau lunecoase, adesea le scăpam printre degete și era o artă să le prinzi, o îndemânare exersată ca în orice meserie, doar că era vorba de meseria supraviețuirii înainte de alte rosturi și era prima LEGE. Fructele albe nu aveau nici un gust, doar o părere de dulceață aflam la urmă pe dinăuntru, un soi de potolire; de sete stinsă la timp potrivit. De ce erau albe nu știu, după cum nu știu cine le-a alcătuit culoarea și roștul. Poate tatăl meu știa, dar el nu era să-l întreb, plecase lăsându-mi doar o durere

---

fierbinte gâlgâind în urma trupului. Fructe negre, mai încete, mai ușor de cules nu mâncam decât la nevoie, îndată ce le striveam coaja cu dinții cădeam într-un somn ciudat, înțepenit în aceeași poziție din care mă trezeam fără nici un pericol căci nimeni, niciodată nu cădea și nu se rănea din somnul fructului negru.

Într-o zi, nu știu ce zi era, copiii crescuseră cât să-și poată îngriji fiecare copacul său, m-a tulburat un gând, oare câte fructe albe și câte negre mai sunt în copacul meu, așa, fără nici o noimă, cum de altfel mi-a spus și femeia mea, ba chiar a încercat să mă înduplece să-mi las gândul deoparte, se temea să nu se întâmple iar ceva copiilor, zadarnic căutam s-o conving că urmările nu sunt cele care se întâmplă ci altele, necunoscute. În fine, am lăsat-o rugându-se la copacul ei și fără odihnă am rupt fructele mele după care, cum nu știam să număr le-am pus pe rând câte una albă într-o parte și câte una neagră în alta, iar când am fost gata am văzut că nu-i nici una mai mult sau mai puțin. Cum nu aveam știință câte mâncasem și nici câte pierdusem, nedumerit m-am așezat pe pământ între ele, cu coatele pe genunchi, capul în palme și am rămas așa, fără să știu cât timp a trecut.

Până când a început să tune în cer, iar cerul mai întâi a crăpat așa cum pielea mea uscată prinsese o dată crăpături, apoi, mari deschizături s-au ivit în ele, întâi de culoarea prafului, apoi din ce în ce mai luminoase și cu toate că nu vedeam lumina, ea era acolo, apoi am simțit cum mă înalț dar fără să merg așa cum mergeam cândva...

Și iată cum stau acum în alt cer și în alt răgaz fără să știu nici cât voi sta aici unde trec pe lângă mine oameni, mă privesc și cred probabil că eu cunosc ceva ce ei încă n-au aflat. Asta le dă așa, un fel de liniște, căci siguranță n-au nici ei, nici răspunsuri n-au, altfel nu și-ar pierde vremea cu mine și cu femeia mea de alături, care nu se odihnește cum cred unii, căci mâinile ei nu stau fără rost în jurul pântecului, ele ocrotesc prunci, la fel cum am văzut-o ultima oară rugându-se la copacul ei.

Febra

Geana aruncă boabele cu mâna stângă pe pătura întinsă, în timp ce dreapta amestecă într-un descântec murmurat, neșanse cu împliniri, pagube cu reușite. Degetele aleg trei boabe într-o parte, în alta unul singur, adună jumătate la loc în pumn și iar împrăștie cu îndemânare ce a rămas. Palma alunecă moale și împarte grăunțele cu siguranță. Geana le știe rostul. Șoptit, vorbește cu mama care frământă aluatul cu aceiași îndemânare cu care Geana împrăștie bobii. Mama are fața încinsă și mâinile albe de făină. Fața Geanei seamănă cu pământul crăpat vara de secetă, iar mâinile i-s uscate ca ale sfinților din biserică. Dar nu-i urâtă. Geana seamănă cu o poveste și chiar dacă repetă ce-a mai spus, vorba ei e tainică și plină de mister. Pentru că nu pot să dorm, mă gândesc, cum ar fi dacă Geana ar frământa aluatul și mama ar da în bobi. Amețesc de parcă mă învârt legată de o roată. Mă doare gâtul și-mi frig tălpile. Scot un picior de sub plapumă pe furiș dar ochii

---

mamei văd tot. Mă învelește la loc, să transpir. Nu-mi place să transpir, dar îndur. Îmi bag și capul sub plapumă, aburindu-mă cu respirația fierbinte. Din când în când mă caut cu mâna să văd dacă sunt suficient de udă. Gata spun, apoi ca un triumf, acum urmează rufe calde, curate, pe trupul răcorit și somnul ușor îndulcit cu miros de cozonac. Apoi e liniște și întuneric. S-a stins și focul și lampa. Parcă am dormit destul. Lângă sobă, pâlpâie lumini din lemnele putrede, rămase nearse. În cameră aerul e înghețat și oasele mă dor sub plapuma rece. Un deget de la picior mă doare cât un picior întreg când îl ating de cearceaf. Mă gândesc că ar fi trebuit să-l țin în apă caldă, dar când oare, când? Parcă nu se mai face lumină de-o veșnicie. Și nu mi-e somn. Aștept să se scoale mama să aprindă focul. De ce oare nu mai luminează lemnele? S-au stins și ele, sau mama le-a ars pe toate peste noapte când eu dormeam?

***

Am amorțit tot stând pe o parte. Tresar greu, mă mișc pe partea cealaltă. Spaime. La ce bun s-o mai scol pe mama? Am speriat-o destul atunci când m-am sculat și i-am spus: “Mi-a amorțit mâna dreaptă...” Dormisem pe

---

ea cuprinsă de febră. Și mama știa că bântuie boala aceea din care rămâi schilod toată viața. N-a fost și am speriat-o degeaba. Nici acum nu-i nimic. Am stat prea mult pe aceeași parte. Nu mai aud ceasul ticăind. Ceasul e mare cât o farfurie, are soneria ca o ceașcă, pusă cu gura în jos și pe fața lui umblă mereu un tren care scoate aburi. Tic-tac, tic-tac,... Câte după-amiezi de duminică ronțăie timpul cu zgomotul marcat de liniște. Și nopțile lungi, de iarnă. Acuma tace. Mă ridic încet să nu trezesc pe nimeni și aprind lumina să văd ce-i cu ceasul. Lumina e slabă și nu-mi văd decât mâinile.

E frig în casă și eu am înghețat. Mâinile mele seamănă cu mâinile Geanei. Nu văd nimic în jur, decât mâinile cu care nu știu ce să fac. Am uitat, cum de nu m-am gândit s-o întreb pe Geana aseară ce să fac cu mâinile...

***

Sunt un personaj. Dar personajului îi este foame. Ei și? Sunt și personaje care mănâncă. Și povestea continuă. "Să nu intri niciodată în camera aceea". Avea de toate fata în palat, dar acolo, nu trebuia să intre niciodată. Înțelepciune? Teamă? Niciodată? Asta e tot o poveste despre cum să nu te legi la cap

---

dacă nu te doare. Ce-i lipsea fetei de împărat? Niciodată. Categorie condamnare.

Prea târziu. Trist, e adevărat, dar tot e ceva. De ce niciodată și nu cândva? Prea devreme e păcat, prea târziu e ridicol.

Ușa aceea blestemată... Mai bine dau pagina. Să trecem dar peste... Ce citesc? Nu-i nici o carte aici. Păcat. Nu că ar fi prea devreme, dar mai puteam să dau pagina. Dacă nu-i, nu-i. S-o facem să fie.

Doamne, cum mai trece timpul. De când stau așa, degeaba? Iar s-a făcut lumină. N-a fost decât o noapte. Lumină înseamnă zi. Nu, n-am greșit socoteala. E plăcut să mai numeri o zi.

Mi-e foame, mi-e dor de-acasă. De unde vin? Nu. Prea departe am aruncat întrebarea. N-am cum să ajung la răspuns. Unde mi-e casa? Aici, aici, aici... Nu, nici așa. Casa mea unde să intru și să închid ușa, unde e liniște, unde e odihnă... Mi-e dor de-acasă.

***

Și din nou mâinile ei. Ba nu, mâinile mele.

Mâinile mele aducându-mi aminte de mâinile ei. Băiatul mă privește sfios. Și eu. Ascunde ceva într-o sacoșă. Îmi întinde ceva-

---

ul cu mâinile tremurânde.

Un pachet mic, învelit în hârtie. Nerăbdătoare-l desfac. Ceva strălucește înainte de vreme. Și mâinile-mi ard. Desfac înainte. Și parcă mi se aruncă în față lumina. O mare imensă și rece lumină. S-o pun la păstrat. Are Geana dreptate? Are. Lumina trebuie păstrată. Lumina se naște din recele inimii mele și-adapă viața-nsetată. Lumina e viața boabelor despărțite de mâinile ei, ce așteaptă ca încolțind să iasă din vis.

Aș vrea să strâng din nou învelișul luminii dar mâinile-mi sunt amortite și gura uscată. Aș vrea să fie lumină. Acoperă-mi ochii cu mâna ta, Geana, apoi desparte-i într-o parte și alta.

Pentru mai înainte, așa cum spui tu .Și cu mâinile mele îți mulțumesc pentru mâinile tale.

***

De ce să mă scol din pat? E Duminică și nu am nimic de făcut. Că doar nu sunt soare să trebuiască să răsar. Eu sunt Geana. Nici ceasul nu l-am pus să sune. Pielea se răsfăț în căldura patului și gândurile se mângâie cu lenea pe care mi-am propus-o. E Duminică dimineața. Mă înțepă ceva în lenea din gând.

Ce, oare ce? Hm, Duminică, așadar...

Ei și ce? Până după amiază... Mai bine dorm. Nu dorm, mă prefac. Mă plictisesc. Dacă nu mă vede nimeni, pentru ce să mă prefac? Ei, uite așa, pentru mine, Geana. Dacă dorm nu trebuie să fac nimic. Dorm, nu vezi? Lasă-mă în pace. Nu, nu mă plictisesc. Nu știi că pentru asta am rezervată toată după amiaza? Ba da, pot să dorm după amiază, dar știi că nu îmi place. Să fac atunci altceva? Tiparul e croit oricum din toate duminicile trecute. Se poate schimba? Da, multe se pot schimba, dar de unde alt tipar de duminică? Lasă-mă să mă bucur de lene. E lenea mea. Ce te uiți așa la mine? Ți-am spus că eu nu sunt soare. Uite, dacă aș lumina, m-aș scula chiar acum. Tu nu faci nici un efort. Stai acolo; și luminezi. Da, mergi, mergi. Eu trebuie să mă scol, să mă îmbrac, să mănânc, ...

De ce ai pălit? A, nici ție nu-ți place după-amiaza. Atunci e bine. Mă temeam că ești perfect. Uite, mă scol și decupez alt tipar. Nu tremura de spaimă în amurg. Culcă-te, culcă-te, din întuneric am să decupez altă zi.

***

Colile de scris seamănă acum cu hârtia de ambalaj de atâtea purtări inutile în sacoșă,

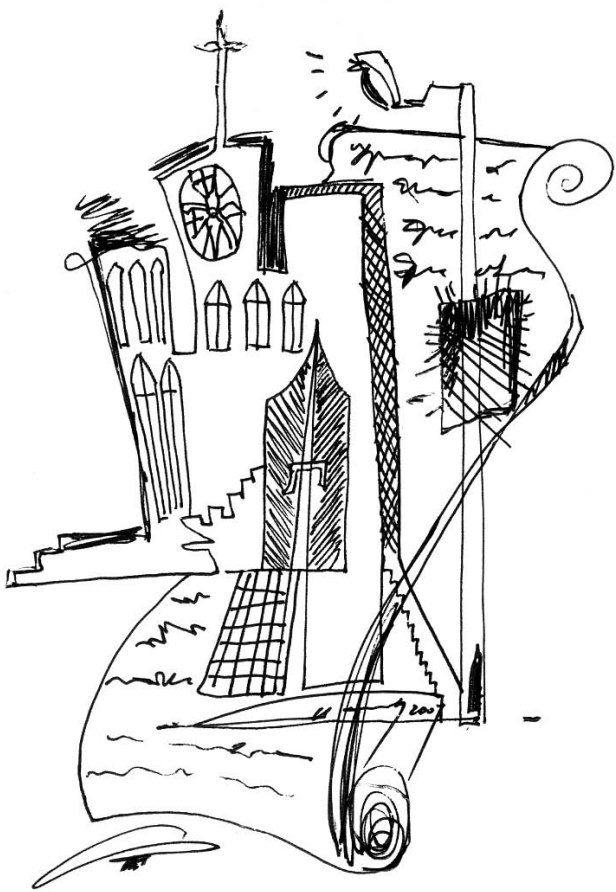

între mere, sandviciuri, cărți, să fie toate la îndemână. Meticulozitate exagerată.

Călătoria s-a sfârșit, de toate a fost nevoie biologicul și-a dovedit supremația. Arunc la gunoi resturi de pachete, pun sticle la loc, în același sertar. Rămân colile. Le răsfoiesc. Sunt șifonate și murdare. Aștept să descopăr ceva care știu că există și nu găsesc. Le netezesc cu mâna atât cât pot și le privesc cu spaimă ca și cum rostul lor nescris, mai poate suferi transformări. Dar ele stau aici, viață pe care nu poți s-o ștergi din condei, nescrise, adevărate și necruțătoare. Le iau de la capăt ca pe o carte pe care simți nevoia să o reiei după ce ai trecut ultima filă. Nu pentru că mi-a plăcut, ci pentru că n-am înțeles. Aceleași cuvinte și tot nu înțeleg cum foile acestea nescrise își suportă falsul. Au fost create pentru alt scop. Și stau aici mărturie inertă, sfidând orice acțiune prin lipsa revoltei. S-au șifonat când au fost înghesuite și au primit pete de la pachetul cu mâncare. O mână le-a luat netede, curate, să fie la îndemână. S-au supus docile. Acum sunt bune de aruncat la gunoi. Aceeași mână le oprește din drum. Pura și pete. Mereu împreună. Nimic de aruncat la gunoi. Nu astăzi. Nu, de aceeași mână. Povestea lor, povestea mâinii, un hohot, o ră-

---

suflare. O zi. Febră. Geana. Febră. Geana.
Pun mâna pe ele și suntem iar împreună.

Dimineață de iarnă cu William Saroyan

Te trezești, simți că ai dormit destul, aprinzi veioza și citești ora 4 pe ecranul telefonului mobil. Stingi lumina și vrei să mai dormi în timp ce auzi pe stradă mașini mergând cu zgomot înfundat de motor care trage greu, fără acompaniamentul scrâșnit al roților pe asfaltul uscat sau foșnetul lor improșcând apa de ploaie. Te gândești cum vara nu știi niciodată dacă peste noapte a plouat sau e doar apa împrăștiată în zori de mașina salubrității. Te ridici din pat, te uiți pe fereastră și vezi cum a nins și cum ninge încă viscolit, în săgeți luminoase oblice. O mașină patinează, încetinește și își continuă drumul. Nu mai dormi, te duci la bucătărie și-ți faci o cafea. O aduci aburind pe noptieră, te întorci în culcușul cald încă al patului și vrei să citești ceva. De obicei ziarele neterminate din ziua precedentă. N-ai ziare, cauți la întâmplare o carte. Mergi cu ochii peste cotoarele cărților,

---

cauți una cât mai veche al cărui conținut presupui că nu ți-l mai amintești. Deschizi prima pagină și citești un motto. “Într-o zi din după amiaza lumii mohoreala morții se va cuibări în tine și când te vei ridica să mergi vei fi mohorât ca moartea, dar dacă ești norocos asta te va face să te simți mai bine și să iubești mai mult”. Îți place, nu-ți amintești să-l fi mai citit. Sau poate doar nu i-ai dat importanță. Închizi cartea, bei din cafea și nu ști de ce ai un vag sentiment de bine. Poate fiindcă descoperi că e sâmbătă, că nu trebuie să mergi la serviciu. Poate pentru că a nins prima dată, destul de târziu într-o iarnă fără zăpadă sau din cauza cărții... Crezi că dacă te-ai ridica din pat și ai sta în fața unei coli de hârtie ai putea să aduni la un loc câteva cuvinte care să spună ceva. Crezi dar nu te ridici, vrei să guști încă puțin din starea de bine, o relaxare a corpului, un reflux al tensiunilor, conștient că e doar glazura de pe tort iar dedesubt e aluatul tare, fără gust și neînsiropat . Te gândești că ai vrea să mai dormi. Deschizi cartea la întâmplare, îți amintești de ea, nu te dai în vânt după subiect și nici după dialogul aproape obositor. New York-ul anilor ‘50 văzut de W. Saroyan în “O zi din după amiaza lumii”. Îți amintești că ai citit-o cu interes (nu știi dacă și cu

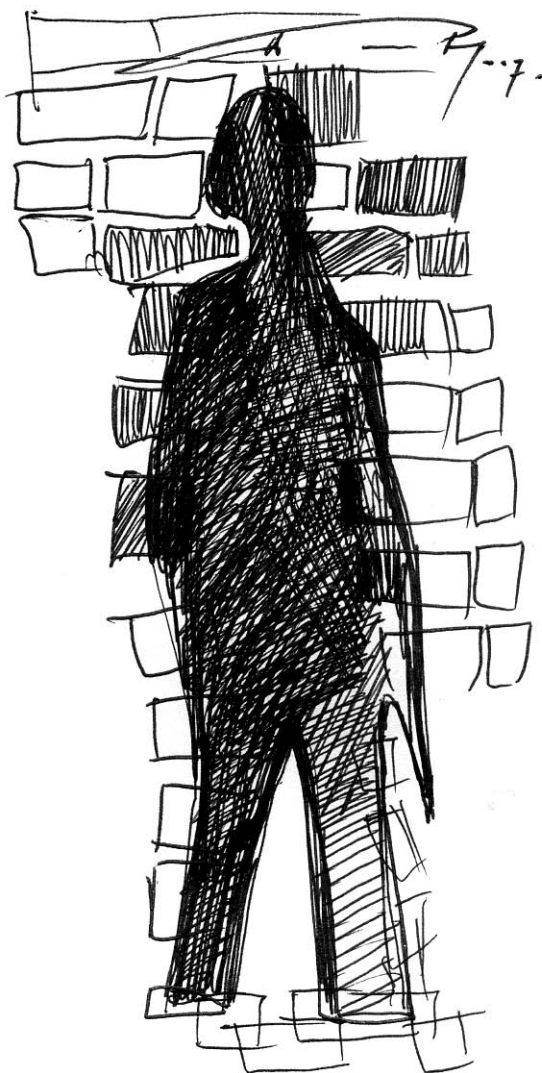
---

plăcere) când ai cumpărat-o. Sunt ani de atunci, nici tu nu mai ești același cum nici Saroyan nu era același revenind în New York după 20 de ani. Ceva te surprinde totuși, îți reține atenția și îți amintești clar cum te-a surprins la fel la prima lectură. Eroul cărții, scriitor, poate autorul însuși, rememorează un amănunt din preajma anilor '30 când locuia în același hotel scriindu-și piesele de teatru și salutându-se zile întregi pe holuri cu G. Enescu. Și cum personalul de serviciu rămas același după acești 20 de ani își amintește cum, “toți băieții s-au adunat laolaltă și s-au îmbătat” aflând că Enescu, întors în “Europa lui” a murit. “Pe vremuri veneau aici mulți oameni ca Enescu. Acum nu mai vin” conversează fostul “băiat” în timp ce schimbă păturile cu altele noi. Răsfoiești mai departe, citești câte un dialog. Nu mai e ce-a fost, nu mai are gust . O închizi ca și cum ai dormi. Bei din cafea, deschizi iar la prima pagină și recitești motto-ul. Nici el nu mai e ce-a fost în urmă cu aproape o jumătate de oră. Glazura de pe un tort care s-a dus, dar n-ai ce face și trebuie să te hrănești în continuare.

Îți amintești că ți-ai propus să vizitezi azi un prieten la spital. Stai în patul cald și te gândești ce să-i duci ca și cum ar avea o im-

---

portanță majoră. Apoi te gândești ce să i spui. Asta e mai puțin important. Veți discuta lucruri banale, veți vorbi despre boală. Îți trece prin minte să-i duci motto ul lui Saroyan. E poet, e sensibil. El oricum se va bucura că te-ai dus, tu te vei bucura de același lucru. Și după? E devreme însă, mai ai timp, ce de timp mai ai, poți chiar să mai dormi. Obsesia asta a somnului poate fi agasantă dacă nu te consolezi cu gândul că ai prins un moment ca pe un lucru de preț, un moment care n-are nimic deosebit decât acordul scurt dintre tine și o dimineață de iarnă. Și vrei s-o închizi ca într-o cutie să nu se risipească. Și pentru ca să ți-o aduci aminte, îi desenezi conturul fără să-ți mai pese dacă vei fi criticat că aduni lucruri fără valoare.

Omul fără umbră

Căldura venise brusc în acel început de mai... Orbitoare raze fierbinți traversau transparente crude încă, abia ieșite din ger. Sub gerul sticlos scame de nori ondulau cuprinse între fierbințeala de sus și răcoarea pământului pe care mijeau tuleie de iarbă.

Cuprins între cele două extreme, strivit parcă de ziduri ce se apropiau amenințând să-l sufoce, Mihai simți nevoia de aer. Sau poate de liniște. Se depărtă de grupul gălăgios ce fremăta în poiană chemat de o ciudată simțire. Se depărta cu fiecare pas cât o imensitate de veselie rămasă în urmă. Simțea cum se scufundă. Fiecare mișcare îi era greoaie, legată ca prin rădăcini de spațiul în care locuise doar o secundă mai înainte. Se auzi strigat și se întoarse greu ca o statuie sau cel puțin așa i se păru și se află țintit de obiectivul aparatului de fotografiat. Se strădui să intre în jocul pe care tocmai îl părăsise și își luă o poză aparent studiată, cu masca glumei pe chip. Simți atunci clic-ul aparatului

---

străbătându-l ca un frison și doar distanța mare de grup îi acoperi clănțănitul necontrolat al dinților. Puse totul pe seama răcoarei ce răzbătea din umbrele întunecate ale pădurii, acolo unde soarele încă nu răzbise și în marginea căreia tocmai se afla.

Ca să meargă mai departe trebuia să traverseze un șanț mai lat decât îl putea trece cu pasul, prin care mustea o urmă de apă. Cu siguranță pământul era moale în jur, noroiOS sub călcătură, așa că renunță. Se prefăcu interesat de galbenul intens al florilor de corn, studiindu-le cu aparent interes. Rupse câteva ramuri aromate și cu motivul acesta în mână se alătură grupului străduindu-se să-și învingă moleșeala. Se prinse apoi fără entuziasm în ultimele poze de grup. Ca să nu se expună întrebărilor sau ironiilor intră în cercul unde se lovea mingea într-un volei improvizat. În larma săltăreață din jur nu se băga de seamă că mai mult mingea îl lovea pe el, decât invers. Mâncă apoi o dată cu ceilalți pâinea cu salam de care n-avea poftă. Berea băută direct din sticlă îi arse gâtul și îi căzu în stomac grea, ca plumbul. Nu se știa bolnav. Poate-am răcit totuși, își spuse, sau poate am făcut insolație dimineață, la defilare, stând ore în șir cu creștetul descoperit în soare.

Sărbătoarea oamenilor muncii la 1 Mai avea reguli bine stabilite. Una din ele era consemnarea studenților din primul an cu prezența obligatorie la manifestație. Bobocii erau mai ușor de convins, mai puțin dedați la libertatea pe care cei din anii următori o deprindeau pe parcurs. Așa se întâmplase atunci când timpul rămas liber și ziua mult prea frumoasă îndemnase grupul să iasă la iarbă verde. Un vânt rece, stârnit din senin umplu repede seninul cerului cu nori cenușii, rostogoliți ca valuri mari de apă, grăbind plecarea înainte de căderea întunericului. În autobuzul aglomerat spre oraș Mihai nu prinse loc pe scaun. Sprijinit de bara din spate a acestuia simți o stare de rău vecină cu răul de mișcare. Respiră adânc, strânse din dinți și se prinse de bară, înainte să-și piardă cunoștința. Se trezi culcat pe două scaune, înecându-se cu apa care îi curgea pe față dintr-un bidon de plastic. Jenat se ridică amețit încă, încercând să nu se facă de râs mai mult decât până acum.

Căminul în care locuia părea pustiu, ca o casă părăsită. Nici uși trântite, nici glasuri trecând din cameră în cameră prin pereții subțiri. Primi singurătatea aceasta ca pe o binefacere. Se dezbracă și se întinse în pat între cearceafurile reci, puțin lipicioase, umede

---

parcă. Mișcarea de peste zi continua să-l lege sub ochii închiși. Trecu în somn înainte să caute răspuns la starea aceea de neexplicat.

***

Stătea jos, pe marginea unei ape care-l amețea în curgerea pe care o privea fix de mai multă vreme. Fără nici un motiv valurile mici începură să se umfle, apa își schimbă culoarea din transparent în alb mâlos și locul pe care stătea deveni brusc albie de râu, prinzându-l în vârtej înainte să apuce a se trage înapoi. Era prins în puhoiul de apă care parcă fierbea, aruncând deasupra din clocot scânduri, copaci și pereți întregi de case. Plutea fără să înțeleagă de ce, căci nu știa să înoate. Se trezi apoi în tins pe un podeț de scânduri asemenea unei prispe de casă. Chiar așa era, o prispă îngustă, înconjurând casa ce rezista inexplicabil în mijlocul puhoiului. În jur doar întinderea alb măloasă, mai liniștită acum, dar de netrecut până la retragerea apelor. Nu simțea frigul. Doar o teamă îi tremura în gât a plâns, a despărțire de tot ce apucase a cunoaște. Și îi era greu deopotrivă de el, singur aici și de cei apropiați ce l-ar căuta, negăsindu-l.

Cum singura alinare era casa, deschise ușa spre acel loc sigur. Era o singură cameră

---

mare, cu pereți și podele din lemn, acoperite în mijloc de un covor vechi țărănesc. Pe masa lungă, tot din lemn, farfuriile de lut ars și linguri păreau pregătite pentru oaspeți. Plita era rece, în vatră o cenușă veche semănând a praf adunat de multă vreme. În tot cenușiul încăperii culoare dădea doar covorul de pe jos și un tablou atârnat de unul dintre pereți, înfățișând un bărbat pictat stângaci, o reproducere în culori puse cu nepricepere de un pictor ambulant al târgurilor de altă dată. Îl privi îndelung, în apropierea lui se simțea în siguranță, uitând aproape locul în care se afla.

***

Un zgomot strident de sonerie îl făcu să tresară și să-și simtă trupul amortit de ședere. Se întoarse greu și se află în patul său de cămin, înțepenit de somnul adânc. Ceasul de pe noptieră încă mai tremura în ultimele zbateri ale soneriei. Își aminti că înainte de culcare îl pusese să sune, să nu întârzie la cursuri. E clar, își spuse ridicându-se din pat, știu ei ce știu organizatorii, noiăștia, bobocii, nu ne-am înțarcat încă de catalogul de școală și de condica de prezență.

La baia comună, sub apa rece, barba se lăsa greu înmuiată de spuma de ras. Nici

---

mâna nu-l ajuta prea mult. Moleșeala și leșinul din ziua trecută nu fuseseră șterse în întregime de somnul suficient altă dată. Privindu-se în oglindă descoperi un chip palid cenușiu, cu cearcăne vinete în jurul ochilor. Oi fi totuși bolnav, se întrebă, dar fără îngrijorare, cu nepăsarea vârstei. Își mai aminti în treacăt visul și chipul bărbatului din fotografie apoi totul trecu în uitare.

Trecuse o săptămână când colegul cu aparatul de fotografiat aduse pozele răspândindu-le ca un adevărat comerciant: „Cine vrea, câte vrea, să-mi spună acum” și le răsfoia numărându-le, ca să nu poată fi păcălit. Opri în mână una singură pe care i-o întinse scuzându-se, lui Mihai „Nu știi de ce, asta cu tine n-a ieșit...”

„Cum adică n-a ieșit?” întrebă acesta privind-o cu atenție – „Păi... nu știi, a ieșit neclară, vezi și tu...”

Poza părea făcută prin ceață. Părea mișcată, deși conturile erau clare. După ce o plăti, Mihai se retrase din mijlocul grupului lângă o fereastră, mai la lumină. Ceva nu era în regulă, și abia acum, în tihnă, descoperi detalii ce treceau neobservate la prima vedere. Nu avea umbră. Copacii din fundal, tufele de alun aveau umbră. Încețoșată, dar umbră. El, nu.

Privi apoi mai atent imaginea sa. Se recunoștea în îmbrăcăminte, în locul unde se aflase surprins de aparatul de fotografiat, dar nu-și recunoștea chipul. Același frison rece îl străbătu și pentru o clipă se simți tras înapoi de o forță necunoscută.

Fane, colegul cu poza, continua să-și noteze nume și să calculeze numere de poze. Nesigur încă pe mersul său, Mihai îl strigă, rugându-l să vină aproape.

„Mai ai clișeul acela?” rosti stins, aproape conspirativ – „Ce să faci cu el?” întreabă Fane vizibil iritat. „Vreau să măresc poza aia, a mea...” „Bine, dar e o poză proastă, la ce-ți trebuie? Ia și tu una din astea cu grupul, uite, aici ai ieșit bine...” „Nu, îmi place mie ceva la ea, vreau s-o măresc, poți să faci asta?” „Păi, nu prea, dar dacă așa vrei, treaba ta, hai la cămin să-ți dau clișeul, numai să nu faci altele de pe el că așa, între colegi, nu se cade...” Promit să nu-ți stric afacerea” râse Mihai și plecară împreună. Mergeau încet, schimbând rar câte o vorbă. Mihai era absent, preocupat de altceva, ostenit.

Apoi a făcut drumuri nenumărate la fotografii autorizați din oraș. A convins greu pe unul din ei să-i mărească poza până la dimensiunile unui tablou. Nu erau aparate, nu era

---

hârtie fotografică. Nu era, de altfel, nici prea multă bunăvoință, mai ales că poza nu era pe placul nimănui. Când, în sfârșit, a reușit, când a primit poza învelită într-un ziar, Mihai era mai slab, mai palid, mai încercănat, ca după o îndelungată suferință. Îi tremurau mâinile când, așezat pe o bancă, desfăcu ziarul să-și privească tabloul. Ceva nelămurit din subconștient îl îndemna să renunțe la nebunia aceasta. „N-am avut nebuni în familie, se console, n-am să fiu eu primul. O să mă uit la poză apoi o rup și gata, s-a terminat totul...”

Totul se năruie în el când își privi de aproape chipul. Bărbatul din tabloul casei din vis, îl fixa încremenit, iar restul trupului... nu la asta se gândise, nu de asta se temea. Atunci? Lăsă poza alături și își privi mâinile, căutând să le stăpânească tremurul. Se uită apoi în jur, ca atunci când te trezești din vis și cauți să-ți dai seama că trăiești, că ești viu în lumea pe care o cunoști și în care te bucuri că ai revenit după un coșmar.

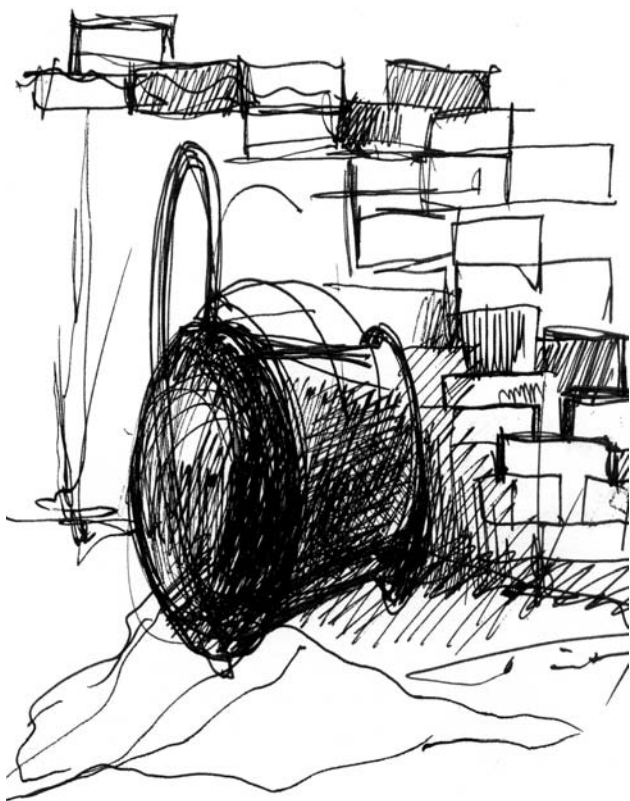
Din ziua aceea Mihai n-a mai fost același. Începu să lipsească nejustificat de la cursuri, apoi din cămin, cu scuze subțiri, neîntemeiate. Dacă l-ar fi luat cineva în serios l-ar fi găsit zile, apoi nopți în poiana de la marginea pădurii unde petrecuseră în ziua

---

aceea de început de mai. Căuta locul în care fusese surprins de aparatul de fotografiat. Se așeza undeva și rămânea ore în șir așteptând să simtă frisonul care l-a străbătut în ziua aceea. De foame, sau de oboseală, lucruri care nu-l mai interesau, vedea uneori umbre alunecând printre copaci. Alteori capete necunoscute răsăreau din iarbă ca ciupercile și dispăreau la fel de rapid cum apăreau. Într-un timp se pomeni învăluit într-o ceață molatecă, blândă, în care se simți ocrotit și adormi, sau cine știe, se odihni în sfârșit, căci nimeni nu știe când alunecă în somn și ce se petrece acolo.

Mihai n-a mai fost găsit. A fost căutat în locurile și timpul prevăzut de lege pentru dispariții. Apoi, în actele lui de identitate a fost trasă o linie...

Seara, nopțile

E seară. Dar ochii mă-ntreabă: vrei? Trec printre scaune, năucă. Mă lovesc și cad în brațe de foc.

– Vino. Nu vreau să-mi scape această melodie.

– Vrei să strig?

– La ce te-ai gândit? Atunci, La mulți ani! Cântă, cine-i născut în septembrie...

– O doamnă m-a vrut cu fular. (M-a durut). Cine-i născut în septembrie...

– Dacă te-ar vedea mama, te-ar săruta.

– Unde stați?

– In sud, la sud.

– Nu zău, unde stați?

– În sudul cel mai sudic, la revedere.

Creierul mi se învârte tot timpul. Nimic nu-i clar. Am început, am sfârșit, sau e începutul sfârșitului? Doar ochii...

Sentimentul absenței a tot ce mă înconjoară e nou. E bine așa. Spun asta, azi când cred în sinceritatea sentimentelor. Alături de eveniment, îndrăznesc să caut în aduceri

---

aminte. Ieri, numai gândul îmi era odios. Mi-e sete. Miezul nopții a fugit mai devreme. Gura mi-e arsă. Capul are dimensiuni necunoscute. Nu curge apa și mi-e sete. Mă mai chinuie și tusea și gândul dacă e bine sau nu să tulbur somnul celor care dorm. Mai bine nu. Mai bine nu. Mai bine nu? Chiar după tot ce? Și zic așa, că nu-mi pasă. Sigur că nu-mi pasă. E târziu, foarte târziu și sunt singură.

Mâine ...

Ce-a fost? Nu! Nu vreau așa! Cântă cocoșul din balconul vecinului. Mă răscolește puritatea acestui semn din nopți de copil. Mi-e creierul cleios și mi-e urât de el și de rest. Aș face o baie sufletului ...

Scump plătită clipa furată. Mă agăț de orice pentru o clipă în plus. Pot fi chiar bufon și nu vreau așa. Descopăr ce înseamnă să te urăști singur. Mă urăsc pentru un spectacol de-o seară. Vreau să fac tumbe, numai pentru mine și pentru sufletul cald al grâului copt. Dar acum nu merit. Îl pun la loc și încerc să-mi spăl sufletul mai întâi. Nu cu apă. Apă aș bea. Mi-e sete. Așa-mi trebuie... Aud o pendulă. Unu, doi, trei. Oare toată lumea doarme? Un semn mi-ar șterge spaimetele și m-ar trimite în nopți de copil. Mă chinuie o întrebare. O scot, ca să scap de ea. Am să consult și un spe-

---

cialist.

“Rădăcinile unui copac bătrân, mutat din locul lui, mai au putere? Iar seva pământului îi mai hrănește viața?”

Mi-e sete de gura izvorului. Aș bea, aș uita și aș dormi. Dacă n-ar trebui să dau socoteală, m-aș îmbrăca și aș pleca prin oraș. Să văd, așa, prin ferestre, cine mai doarme și cine nu. Pendula bate o dată.

– Dormi, izvor? Nu te-aud curgând. N-auzi că mi-e sete? Nici tu nu-mi dai apă. Am să beau apa florilor. Sărmanele frezii. Nu. Nu pot.

– Hei, frumoaso, te crezi în stare? Sau acum nu-ți mai trebuie?

– Ba-mi trebuie. Și nu mă cred în stare. Dar vreau să încerc.

Trec mașini pe stradă. Capul mi-e ceva mai mic. Setea la fel de mare. Lacrimi pentru rest. Nu-mi trebuiesc. Nu-mi spală decât obraji. Sufletul nu. Setea nici atât. Pendula. Unu, doi, trei, patru. Vreau să știu dacă. Nu îndrăznesc. Vreau să dorm. Mi-e frică să sting lumina. Mi-e teamă să rămân singură cu mine. Ce să fac cu cea care sunt? Și ea ce să facă cu mine?

Bate pendula scurt, jumătatea. Și un semn ca o rază fulgeră noaptea până la tim-

---

panul aşteptării mele.

– Îți mulțumesc, dimineată! Ai venit, în sfârșit, la ruga nopții mele. Cântă, cocoșule! Oare tu cânti, sau sufletul meu? Dimineată dorită, mi-e somn!

Lângă mine, Exupery și un boboc de frezie. M-am spălat. Nu cu apă. Sărut un spic de grâu. Somn ușor! Iată, azi e primăvară. Afară și-n sufletul meu. Cântă soarele prin streșini. Cântă trupul meu, trecându-și pașii sufletului prin cerul răsturnat în bălțile lumii. Ce-mi pasă mie? Merg prin cer. Singură, numai eu, în împărăția măriei sale, Lumina. Frământări în sufletul tău. Aștepti de la mine semnul. Ca și cum aş avea voie să ridic mâna dreaptă și să hotărâsc cu ea destine. Dar n-am. Tristă povară încercăm să ne trecem unul al-
tuia. Mă doare drumul care trece prin casa imaginară. Lasă casa. Pretext literar. Mă va dura când vei vinde-o, ca și cum mi-ai distruge sufletul. Și clipa asta ruptă din mine. Nu. Nu mai văd să scriu. S-a întâlnit sufletul cu mine. Plec în oraș.

– Sărută primăvara!

Vânt cald, cu miros de crivină. Cerul violet, la asfințit. Sunt ușoară, plutesc. Mai de vreme, nu eram chiar așa. Nu vreau să-mi aduc aminte. Gingășia mă face să plâng. Și

---

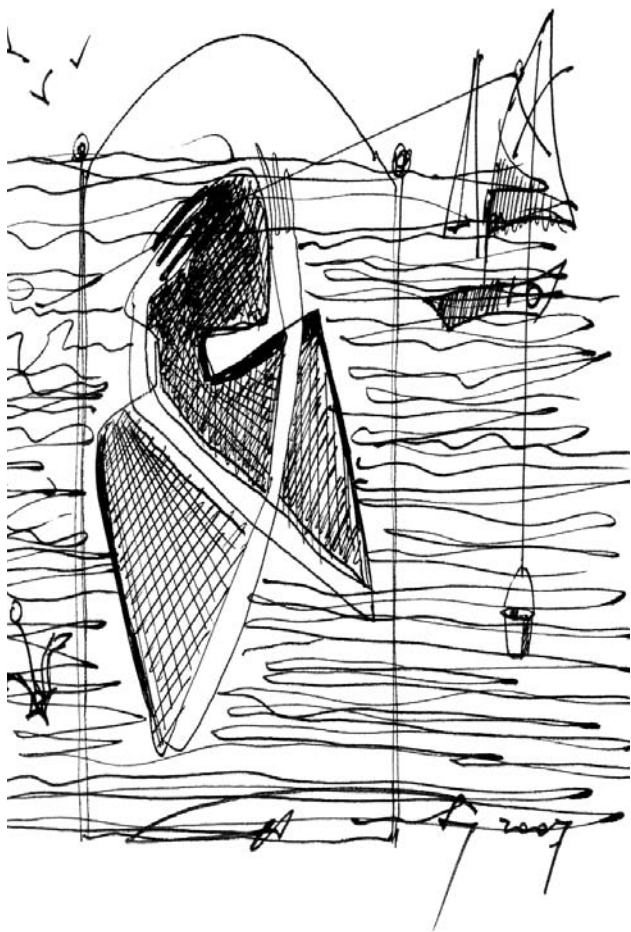
nu-i frumos pe stradă. Zâmbesc atunci durerii. Magazinele sunt închise. Nici o problemă. Tot nu voiam să cumpăr nimic. Le iau totuși la rând, ca și cum aș căuta ceva, neapărat. Aici, închis. Mai departe, la fel. Azi e luni. Începe să se întunece. Cerul senin, ca în nopțile de rugăciune. Luna compensează economia de energie a străzilor îndoliate. La primul geam, întuneric. La al doilea, la fel. Nici dincolo. Nimic. Intuneric de ochi ascunși de pleoape, în lumea care nu-mi aparține. Ba nu. Lumină! Treaz, mă ai în suflet. Și eu mă dăru.

Mă trezesc greu dintr-un vis cu lalele albastre, răsărite în albul nesfârșit al zăpezii. Lumina îmi bate la geam. E târziu. Fug la cafea. E neagră și afară e alb. În ochi am lacrimi și gândul se odihnește. Cafeaua se bea în tăcere. Tăcerea-i de ieri. E bine și așa. E numai cafeaua și lalelele mele albastre. Mă pieptăn. Vreau să mă machiez. Se stinge lumina. Aprind o lumânare. Mă bucur pentru că-mi place chipul din oglindă la lumina lumânării. Puțin straniu. Îmi vine de-aiurea un cântec. Plec. Cânt încet, pentru mine. Mă uit în spate. Dacă mă aude cineva? Nu-mi pasă. Ninge. Mă doare. Vânt și fulgi de zăpadă pe obraji. Alunec.

Stau jos și mă distrez. Mă ridic, nu-mi

---

scutur paltonul. Merg. Am lacrimi în ochi. De data asta, vântu-i de vină. Aș merge așa mereu, prin toate ninsorile lumii. Ajung și regret. Un copil râde. Și nu există întoarcere.

O găleată nouă de târg

Era a treia zi de când Fira dormea sau părea că doarme. Stătea cu ochii închiși, nu cerea nimic, nu răspundea nimănui, doar respira încet ca un abur. Mică și slabă era de felul ei, părea un copil în cămașă subțire de care ai ei o schimbau ușor, mai de milă mai de silă. Tot ei îi strecurau în gură din când în când o lingură de terci sau de ceai. Marin, feciorul voinic și zdravăn, venea seara de la pădure și cerceta aprig ce face femeia lui. De nu era îngrijită se mânia pe mumă-sa, iar ei tare îi mai era drag Marin. De dragul lui și-a înghițit necazul și n-a pus piciorul în prag când băiatul i-a dus în casă noră pe care nimeni din sat n-ar fi vrut-o. Fira, Firicel, copil de pripas avea și n-avea părinți și semăna crescând din ce în ce mai bine cu aceea care fusese rușinea satului. Au crescut-o bunicii bătrâni, au crescut-o vecinii, că tatăl n-avea ochi s-o vadă, apoi, cu timpul n-avea ochi să vadă mai nimic, cufundat în lumina lui năpădită de himere sau poate de liniștea alcoolului.

Era Fira mică și slabă, era Fira harnică și supusă, dar orice ar fi făcut prea semăna bine, prea amintea mereu de cealaltă care fusese mama ei.

În urmă cu trei zile au găsit-o sătenii, dimineată, căzută pe malul râului înghețat. Noroc că s-au dus câțiva cu toporiști și furculițe să caute peștele la copcă, altfel cine știe când și cum ar fi găsit-o. La început au crezut că a căzut și au cercetat-o peste tot să vadă de nu-i cumva lovită. Și nu era. Apoi au crezut c-a înghețat și-au dus-o acasă. Aici au dezbrăcat-o, au frecat-o cu țuică și oțet, au îmbrăcat-o și au lăsat-o așa zile în șir și n-au aflat nimic. A venit și baba de i-a stins tăciuni în apă neîncepută cu descântece de rele, că poate i-o fi venit și ei așa, deodată boala să plece cum făcuse cealaltă. I-au strecurat în gură apă și Fira a înghițit-o tot fără folos. Mai apoi s-au gândit s-o ducă la oraș la doctori, dar iarna era aprigă la sfârșit de decembrie, zăpada mare și gerul amarnic, nimeni n-a cutezat să pună boii la căruță s-o pornească pe drumul troienit către vale.

Venea Marin seara de la pădure, o cerceta, o mângâia și o ruga cu glas șoptit:

– Fira, Firicel, ce faci tu, fată ?

Privea mumă-sa la el și i se făcea milă și

---

tare ar fi făcut ceva dacă ar fi știut s-o vadă zdravănă iar, cu tot necazul ce i-l făcuse venind în casa lor.

– Fira, Firicel, ce faci tu, fată ?

Și așa zile în șir, până când odată Fira deschise ochii tulburi, cercetând fața bărbatului ei, abia rostind în șoaptă:

– Unde-i mama ?

– Aici, aici! sare Marin. Mamă, mamă, vino repede! strigă. Se repede la ușă, se întoarce la Fira, Mamă, mamă, vino, s-a trezit Fira.

Vine soacra în grabă, o prinde Marin în brațe de bucurie, o duce lângă pat.

– Uite-o pe mama, Fira, uite-o aici, a fost mereu aici, te-a îngrijit atâtea zile. Fira, spune ce-i cu tine?

Fira privește lung, mai tulbure, închide apoi ochii și rostește tare, cu mult efort:

– Nu ea, mama...

– Care mamă ?

– Mama me...

Se bucură Marin că Fira vorbește, se mânie soacra de atâta lipsă de recunoștință.

– De unde mamă-ta? Care mamă-ta? Ce, ori nu știi unde-i mamă-ta ?

Ar plânge Fira dacă ar avea putere. Nu plânge, dar stă mai departe cu ochii închiși.

Marin, rămas o vreme fără grai, se aplecă spre ea încercând să le mângâie pe amândouă:

– Hai mamă, lasă. Fira, fată, lasă și tu. Hai să mănânci și să dormi, ai fost bolnavă, o să te faci bine și o să uiți, Firicel...

Fira stă cu ochii închiși și-și amintește de când era Firicel. Să uiți, așa îi spunea, Marin, și ea de dragul lui aproape uitase, dar acum, când a văzut-o...

Era mică, mică, și Firicel, așa îi spunea mama când o lua în brațe s-o culce. Numai că asta a fost de mult și au urmat apoi zile de nedumerire când nimeni n-avea timp s-o vadă, numai plânsul i-l alinau cu ceva mâncare sau somnul venea să le adune pe toate într-o liniște trecătoare.

Avea patru ani când într-o dimineță de iarnă, ca acum, în preajma sărbătorilor, Voica a dispărut de acasă. N-a văzut-o nimeni când a plecat, doar că hainele groase nu mai erau, iar ea n-a mai venit niciodată înapoi. Nu spusese nimănui că ar avea de gând să plece undeva și cu toate acestea au căutat-o peste tot unde s-ar fi putut duce. În sat, în satul vecin, la rude, la cunoscuți. Zăpada nu era mare, gerul nu era năprasnic și nu fusese nici viscol s-o doboare și s-o troienească pe undeva și cu toate acestea au căutat-o pe toate potecile um-

---

blate și neumblate.

Au trecut zile, săptămâni, fără nicio veste. A venit apoi dezghețul și oamenii din sat au pornit spre oraș după treburi. De la miliție s-au oferit s-o caute în țară din post în post. N-a vrut bărbatul Voichii:

– Dacă-i plecată, lăsați-o plecată, n-o mai vreau înapoi.

N-a vrut el, dar ei tot au căutat-o și n-au aflat decât zvonuri fără temei. Nici oamenii din sat n-au uitat așa o ispravă, din drumurile lor aduceau câte-o veste „mai mult ca sigură”.

Unul o văzuse în Constanța, boită, îmbrăcată ca una din “alea”, într-un restaurant bând și cântând cu altele de aceeași seamă și cu marinari beți. Altul a văzut-o în Ploiești cu un bărbat de braț și un copil de mână. Ba o bătrână a zărit-o la schit la Agapia, ascunzându-se printre călugărițe.

Bărbatul Voichii auzea, se îmbăta crunt, o privea pe Fira cu ochi tulburi și după ce se sătura de privit îi striga răgușit:

– Ieși, du-te !

Când era mică, Fira se ducea la bunica, bătrână și oarbă. Mai târziu, când bunica n-a mai fost, o primeau vecinii mai de voie, mai de nevoie, gândindu-se la copiii lor.

Nu făcea nici un rău bărbatul Voichii

---

decât îi arunca astea două vorbe copilei, după ce se sătura s-o privească. A crescut Fira și nu s-a mai temut. Pleca doar din calea lui, până-i trecea toana și îl prindea liniștea într-o indiferență semănând cu moartea. Nu dormea, nu vorbea, zăcea așa cu ochii tulburi, clătinând din cap până îl doboră somnul.

Nu-și vorbeau niciodată, trăiau așa, doi oameni singuri unul lângă altul, văzându-și fiecare de rostul lui. Tatăl muncea pe unde apuca, ba la pădure, ba cu ziua pe la oamenii din sat. Fira îngrijea gospodăria cât putea, furând cu ochii de la vecine rânduielile casei.

Într-una din primăveri, în grădina Firei au crescut odată cu zarzavaturi, straturi de flori. Au privit sătencele peste gard ca la o minune, cum tot ca la o minune s-au uitat la Fira când au văzut-o prima duminică la horă. Nu juca, stătea deoparte și privea cum se-nvârteau fete și băieți de seama ei, râzând așa cum ea nu știa a râde. Toate minunile trec și oamenii s-au obișnuit cu ea acolo, duminica la horă, ascunsă printre bătrâni.

Nici un flăcău nu se încumeta s-o ia la joc, ori se temeau de gura satului ori n-o băgau în seamă, mică și negricioasă cum era, veșnic îmbrobodită, ca babele.

Fira deschide ochii și caută spre Marin,

---

care doarme alături. Ar căuta cu mâinile să-l mângâie, dar se teme să nu-l trezească, cum se temuse atunci, să nu dispară când el i-a întins mâna zâmbindu-i...

– Hai fată, hai la joc !

De jucat n-a jucat că nici nu știa și de-ar fi știut tot n-ar fi fost în stare să-și miște picioarele. De-atunci duminica, nu-l vedea decât pe Marin și fața i se lumina de-o bucurie necunoscută. Nu era urâtă Fira când zâmbea și mamele au început a se teme. N-aveau nimic cu ea, dar să stea acolo, unde este, nu și-o dorea nimeni de noră. Ce dacă era cuminte și harnică, cealaltă, Voica, fusese la fel până într-o zi și nu de alta dar tare mai semăna Fira cu mamă-sa de când crescuse.

A vrut-o, n-a vrut-o soacră-sa, Marin tot a adus-o în casă și acum, doarme aici lângă ea, și ea tare ar vrea să-l mângâie, și de spus numai lui poate să-i spună.

– Marin, Marin!

Tresare Marin din somn și se bucură că Fira vorbește iar.

– Da Firicel, spune, vrei ceva ?

– Marin, te rog pe tine te rog să n-o alungi...

– Pe cine să nu alung ?

– Pe mama, Marin. Ea m-a salvat.

Marin atinge cu dosul palmei fruntea, obrazii și gâtul Firei. Ce mică e ! Îi cuprinde toată fața. Gâtul i-e subțire și plăpând ca al unui copil. Și nu frige. De unde atunci, gândurile astea ? Poate-a visat. O adună la piept și-i vorbește șoptit s-o trezească și să-i alunge visul rău.

– Nu dorm, nu dorm de mult. Și-o aștept să vină... Și mă tem să n-o alungi...

– Nu te mai chinui, fată, ai fost bolnavă. Dumnezeu știe ce-ai avut, da acuma ai să te faci bine...

– Marin, spune-mi drept, cum am ajuns acasă ? Am venit singură, sau cum? Că de-atunci nu mai știu nimic până m-am trezit aici în pat...

– Atunci, știi tu ce-a fost atunci ? Ți-aduci aminte ? Ce căutai la râu ? De-ți aduci aminte și de crezi în ce spui, spune ! Că eu pe tine vreau să te aud, nu pe ei, care-au zis că ți-a venit și ție timpul să pleci și că te-a pedepsit Cel de Sus, că nu era drept.

Zvâcnește Fira de indignare. Se ridică de lângă Marin și se lipește de perete. Îi sticlesc ochii în noapte ca la o sălbăticiune.

– Și tu ascuți ? Și tu taci ? Dacă muream, pe ei îi credeai ? Bărbatul o privește încremenit. Niciodată până acum Fira nu i-a

---

vorbit decât șoptit, aproape cântând cuvintele.

– Nu mai crezi în mine. Adu-o pe mama. Pe ea ai s-o crezi.

– De unde s-o aduc ?

– Nu știu, dar cred că trebuie să fie pe aici. N-o fi ieșit în sat de rușine. Du-te de-l întreabă pe tata.

Marin n-a mai dormit, s-a tot gândit până dimineață, privind la somnul cuminte al Firei. N-a spus nimic când s-a sculat. Era singur, plin de nedumerire și era bărbat. Trebuia să hotărască singur. A bătut mult la poarta socrului până l-a sculat, cu ochii tulburi, să-i deschidă.

– Hai în casă, să te-ntreb ceva, spuse cu înfrigurare.

În casă era frig și fum și aer închis. De când plecase Fira, bătrânul nu se mai ducea nicăieri la lucru. Trăia din ce-i dădeau oamenii de pomană și din ce-i ducea Fira, care oricât s-ar fi străduit, nu mai putea ține casa curată cum reușea, de bine de rău, cât a trăit acolo. Era singur bătrânul. Marin vedea bine asta, dar venise cu un gând și trebuia să-l limpezească.

– Singur, tată socrule ?

– Asta ai venit să mă-ntrebi ?

– Nu, dar se aude că ți s-a întors nevasta.

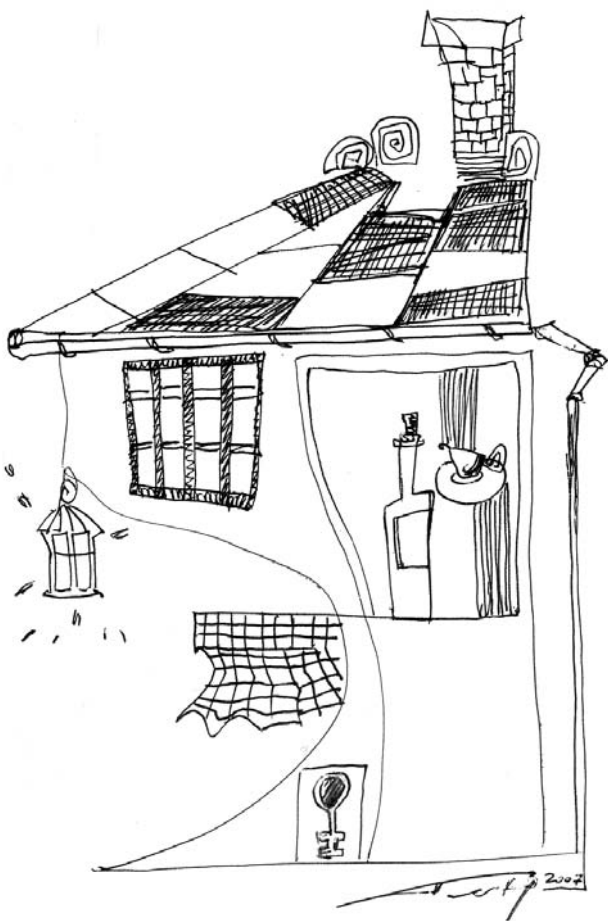
Bătrânul privește pieziș și-l repede cu vocea răgușită.

– Ai venit să mă batjocorești și tu ?
N-ajunge cât am suferit de batjocura satului ?
N-avuși tihnă de sărbători sau asta-i în loc de urături ?

– Stai, tată socrule, nu te mânia. Știi că Fira a fost bolnavă. Acuma s-a făcut bine și mi-a spus ce-a pățit. S-a dus la râu să aducă apă, dar râul înghețase și apa repede la mijloc era s-o tragă dedesubt. Numai că acolo Fira a văzut-o pe mamă-sa, și ea venise la apă cu o găleată de târg, cu smalț roșu... A prins-o de haine și a tras-o din șuvoiul îngust și iute în care alunecase din puterea apei care scufunda găleata jumătate plină pe care mâna ei se încheștase de spaimă. Atât mai știe, până s-a trezit acasă după multe zile. Așa că m-am gândit că dacă a venit înapoi, trebuie să vină aici, la casa ei și Fira m-a trimis să-ți spunem că nu suntem supărați și să vină la noi.

Ochii bătrânului deviniră tulburi, își duse mâna la gât de parcă n-ar mai fi avut aer. Apoi se prăbuși rostind:

– Dumnezeu mare, Dumnezeu mare... zile-n șir după ce-a dispărut Voica am căutat găleata aia nouă de târg cu smalțul roșu...

Zârna

Bărbatul era atât de slab încât pielea lui părea scoarța unui copac îmbrăcat în haine. Vârsta era greu de ghicit putea să aibă optzeci de ani, o sută sau mai bine. Numele? „Meșterul” așa îl numeau cei care îl aduceau în discuții destul de rar și doar când jinduiau la terenul pe care rezista îndărătnic o ruină de casă. Să fi avut cândva familie sau rude, nu mai știa nimeni. Probabil lucrase cândva, fiindcă poștașul îi aducea lunar o sumă fixă de bani. Era singurul care îi intra în curte și foarte rar în casă, doar pe vreme rea. Casă de om bătrân și singur. Puțin „sărit”, comenta poștașul. Nu schimba vorbe de prisos, semna și primea banii pe care nu-i număra niciodată. Casa lui era plină de vase de sticlă, de metal, de pământ în forme și mărimi diferite, pline de „zemuri”, pe care le amesteca din când în când. Nu erau leacuri pentru că nu tratase niciodată pe nimeni. O scrânteală de om bătrân care nu deranja pe nimeni. Zile întregi fierbea, mesteca încet conținutul, citea cărți

---

vechi cu coperte soioase și file scrumite de vreme. Bea la răstimpuri din una, din alta. Seara se prăvălea în patul înghesuit într-un colț al camerei, închidea ochii și aștepta. Somnul îi era scurt și lipsit de moleșeala plăcută a odihnei. Îl părăsiseră până și visele. Într-o noapte, în loc de vis, gândul prinse din întuneric un text cursiv, ca un citat dintr-o carte: „Să fie lună plină când pe frunza zârnei crescută în umbră de pădure se va aduna roua. Așteptă până culoarea se va schimba din auriul lunii în rozul răsăritului. Culege-o într-un vas de aur...”

Se dezmetici că sub o lovitură de gong ce anunță începutul unui spectacol. Nici nu respira de teamă să nu dispară vreun cuvânt din textul pe care-l repeta cu înfrigurare. Zârna... cunoștea planta aceasta veninoasă pe care-o ocoleau și animalele și oamenii. Nu știa să fi fost folositoare la ceva, dar asta nu însemna că a fost dată să crească fără rost.

Întinerise parcă, dar nu fizic, înlăuntrul său prinsese forță, simțea în sfârșit rostul zilei ce avea să urmeze și a altora, nici nu mai conta câte uitase până și faptul că voise atâta vreme să fie tânăr. Era tânăr.

Începu să cutreiere nopțile prin pădure. De multe ori nu mai venea acasă nici ziua...

Căuta plantele pe lumină, noaptea le găsea frunzele întunecate de rămurișul des al copacilor. Cerceta fiecare petic de frunză cu răbdare căutând lumina vreunei raze de lună. Pe vreme ploioasă stătea în casă visând picături de rouă. Scotea din buzunar degetarul de aur de care nu se mai despărțea și privea în interiorul lui, văzând acolo cu mintea prețioasă comoară, o plimba ca pe o mărgea clătinând vasul, întrebându-se ce va face apoi. Asta nu știa, poate se trezise prea devreme, înainte să afle totul. Dar nu era îngrijorat. Trebuia să împlinească partea cunoscută mai întâi, sperând că restul se va dezlega de la sine.

Oamenii se obișnuiseră cu noua lui toană, îl ocoleau sau îl ignorau. Oricum, bătrânul nu răspundea nici la simplele vorbe de binețe. Surd și mut, bătea potecile spre pădure și înapoi purtat de un rost necunoscut. Meșterul nu ținea seama timpului, acesta trecea ca un iureș, fiecare zi era nouă, proaspătă și plină de început. Nici nu băgă de seamă că nopțile deveniseră mai reci, iar frunzișul copacilor începuse să se rărească. Cutreiera la fel pădurea, cerceta frunzele de zârnă prin locuri pe care le învățase deja, le-ar fi găsit și cu ochii închiși.

Într-o noapte, o rază de lună fulgeră

---

scurt un vârf de frunză pentru ca mai apoi să se prelingă pe întreaga ei suprafață. Frunza tremură scurt, ca atinsă de o mână nevăzută, după care încremenii în nemișcare. Încremenit rămase și bătrânul ca de-o spaimă, ca de-o vedenie privind frunza fără să îndrăznească s-o atingă. Timpul nu mai conta, părea și el încremenit până când, o umezeală fină ca o transpirație fremătă nemișcarea, adunându-se încet în picături mici, apoi din ce în ce mai mari, putând fi ușor prelinse în degetarul pe care îl scoase cu încetineală din buzunar.

Își aminti că nu era timpul încă, de încordare sau emoție în ochi i se adunaseră lacrimi pe care le șterse cu mâneca hainei, fără să le atingă, nu cumva să le amestece din neatenție cu roua.

Când zorile aduseră cearcănul roz în transparența mărgelei de rouă adunată într-o adâncitură a frunzei, o prelinse cu grijă în vasul de aur și abia după, privind-o, îl cuprinse o sfârșeală ca după un efort îndelung.

Își reveni repede, trebuia să ducă acasă comoara neatinsă, înainte s-o zvânte soarele. Ținea vasul mic în mâna făcută pumn, pășea cu grijă să nu-l clatine de parcă picătura putea să dispară.

Ei, și-acum? – se întrebă ajuns în odaia lui, în siguranță. Acum, o să acopere bine vasul și o să se gândească. Probabil o să amestece picătura într-unul din vasele sale – în care însă? Mai întâi trebuia să se odihnească, toată oboseala nopților pierdute îl îngreunaseră dintr-o dată mai mult decât toți anii săi nenumărați. Puse vasul pe masă și-l acoperi cu o foaie subțire de sticlă. Privindu-l trecu într-o uitare de sine și de tot. Adormise? Când se trezi era noapte, o noapte cu lună rotundă ivindu-se dintr-un colț de fereastră și aruncând un dreptunghi de lumină pe masa din centrul camerei. Vasul! Îi fu primul gând. Privi spre el cu mirare, apoi cu spaimă. Degetarul era mare cât o ceașcă, iar picătura din el crescuse cam la un sfert din înălțime. N-a îndrăznit să-l atingă. Nu asta, murmură înfricoșat, nu asta căutam...

Își trecu ziua plimbându-se chinuit prin cameră. Nu-i era nici foame, nici sete, nici somn. Spre după amiază începu să bată vântul, se înnoiră rapid și începu să plouă. Privind ploaia care șiroia pe geam, simți o undă de sete. A băut apă, cu greutate, cu greutate, de parcă ar fi înghițit plumb. Căutând să nu privească spre vasul de pe masă, mâncă absent o felie de pâine. I se potoli oarecum

---

tremurul care pornea din stomac și îi cuprindea trupul în întregime. Parcă i se mai limpezise și gândul. Trebuia să vorbească neîndoielnic cu cineva. Cu cine însă? Nu l-ar fi crezut nimeni și nici nu era o taină de dat pe mâna oricui.

Se apucă de scris scrisori. Zilele și nopțile de toamnă continuau ploioase și friguroase. Scrisorile plecau, dar nu veneau răspunsuri. L-ar fi bănuț pe poștaș, fie de rea intenție, fie de neglijență, dacă n-ar fi primit din când în când câte un plic înapoi cu răspunsul “adresantul necunoscut”.

Pe masă, vasul stătea nemișcat în același loc fără să mai crească nici el, nici lichidul din interior. Nu-l mai speria, dar nici nu-l atinse vreodată, doar îndepărtase totul din jurul lui, lăsându-l singur pe toată suprafața mesei.

Era noapte geroasă, cu multă zăpadă, când de pe cerul senin și sticlos luna plină ținti iar din fereastră în miezul camerei.

Nu! Aproape strigă răgușit de spaimă văzând vasul care creștea sub ochii lui. Până în zori acesta devenise cât o cană, plin pe jumătate cu misteriosul lichid. Nu îndrăznea să-l atingă. Privindu-l, îi veni un gând...

Din ziua aceea meșterul se apucă de săpat în grădină. Săpa greu, în pământul

---

înghețat. “Ce faci, omule”? îl întreba câte unul. “Îmi sap groapa” le răspundea scurt și-și continua treaba. Când a crezut c-a săpat destul de adânc, simțind de altfel că-l lăsa puterile, a luat vasul, l-a învelit într-o bucată groasă de pătură l-a așezat pe fundul gropii și-a început s-o astupe la loc. A fost găsit răsturnat peste unealta care scormonise pământul zile în șir.

L-a îngropat obștea fără mare risipă de slujbe sau pomeni. Apoi, casa părăsită a fost demolată, cu timpul au dispărut altele în jur. Urmași ai vechilor localnici își înălțau case noi. Localitatea de munte se transformase încet într-o stațiune turistică.

***

Fetița se plictisi repede de jocul cu mingea prin fâneața înaltă, în hățișul căruia mai mult se încurca încercând să-i facă pe plac băiatului ceva mai răsărit care-o folosea vădit ca pe un cățeluș pe care căuta să-l dreseze. Hârjoana lor, accentua liniștea acelei dimineți de duminică în lipsa zgomotului scrâșnit al mașinăriilor dintre brațele cărora se înălța scheletul unui hotel nou, în margine de pădure.

O găză din iarbă ciupi pielea fină de pe coapsa dezgolită a copilei ce căzuse în aler-

---

gare. Plânsul declanșat brusc printr-un țipăt, urmat de icnete sacadate, atrase atenția mamei care se odihnea pe o pătură lângă bărbatul culcat, cu șapca albă de vară trasă peste față. Mama alergă spre fetiță, o luă în brațe și în timp ce-i masa urma roșie a înțepăturii, repezi câteva reproșuri băiatului, despre cum n-are grijă niciodată și despre cum mereu trebuie să facă el ceva... altceva.

Doar cu o palmă mai înalt decât ierburile, băiatul privi nedumerit spre mamă, apoi se întoarse să-și caute mingea. Porni cu ea spre pădure, acolo unde pământul proaspăt săpat fusese tasat de roțile utilajelor. Fără să-l deranjeze praful stârnit, începu un fel de roate în jurul mingii pe care-o lovea, trimițând-o în toate direcțiile, de unde și-o aducea tot cu piciorul în locul de pornire.

Sub mângâierile mamei plânsul fetiței se transformă într-un scâncet ușor, care dispăru cu totul după ce locul înțepăturii fu acoperit cu o batistă udă. Culegeau acum împreună flori, din care mama va împleti o coroniță ce avea să stea pe capul fetiței, „nu-i așa?” “Da, da”, bătea ea din palme, fericită de atenția întregă a mamei pentru ea, numai pentru ea.

Erau pe terminate florile ale căror

---

tulpini mai aveau nevoie doar de-o legătură să închidă cercul multicolor, când mama re-marcă foșnetul frunzelor din copaci. Atât. Nici un alt zgomot de minge lovită ritmic, nici un scrâșnet de picior pe pământul uscat. Căută cu privirea în jur. Se ridică în picioare să vadă mai departe. Băiatul nu era. Îl strigă de câteva ori, apoi porni să-l caute. Îngrijorată, dar nu peste măsură, se întoarse să-și trezească bărbatul.

“A dispărut băiatul”... repeta, zgâlțându-l de un umăr, “a dispărut băiatul”...

“Cum să dispară” mormăi acesta încă sub mahmureala somnului, “unde să dispară?”

Își trecu mâinile prin păr și frecă pe față și fără grabă se ridică, pornind la rândul lui să-l caute.

Femeia nu știa să răspundă întrebărilor insistente. “De cât timp nu l-ai mai văzut?”, “Să fie vreun sfert de oră, sau poate jumătate... se juca pe aici... O fi plecat singur spre hotel, l-am certat un pic...”

“Cum să plece singur așa mic, s-o fi rătăcit prin stațiune...”

La hotel nu era. Prin stațiune nu, nimeni nu văzuse un copil singur, în magazinele de jucării nu, nicăieri... Cu trecerea timpului

---

spaima luă locul îngrijorării.

“La poliție” sugerau unii, “la salvare” își dădeau cu părerea alții, smulși pentru câteva momente din anonimatul relaxant al concediului.

Întrebările de rutină de la postul de poliție le păreau celor doi prea lungi. Priveau la ceas neconținut, cu sentimentul că trec ore, nu minute. “În ce zonă a dispărut, câți ani are, cu ce este îmbrăcat, sunt aici singuri sau cu prieteni... și alți copii poate – la ce hotel, în ce cameră, de câte zile...”

Apoi, telefon la salvamont, iar despre vârstă, locul dispariției și toate celelalte.

Doi polițiști au pornit în sfârșit să cerceteze stațiunea din casă în casă, din hotel în hotel, salvamontiștii să caute fiecare râpă.

Ei, părinții, aveau indicația să stea la hotel să aștepte. Dar cum să stea la hotel când lor li se părea prea puțin, ar fi vrut ca fiecare om din stațiune să caute pe undeva, fiecare metru de teren să fie acoperit dintr-o dată, cât mai repede, cât mai atent...

“Șantierul” izbucni tatăl cu disperare, “n-am căutat în șantier!”

“Ce să caute acolo, doar fiare și mormane de pământ” îngăimă femeia, mai mult din nevoia de comunicare decât din convin-

---

gere. Îl urmă de altfel ca în transă, golită de gândire.

***

Bărbatul l-a văzut primul. În fundul unei gropi săpată de curând, ghemuit într-o poziție nefirească, alături de minge. “Anunță tu” atât reuși să spună și își dădu drumul ca pe tobogan pe pământul proaspăt săpat. Copilul era inconștient. L-a luat în brațe, era moale și cald, asta e bine, își spuse, e doar leșinat. Mâna dreaptă îi atârna greu și abia atunci a văzut că era înfășurată într-un bulgăre de pământ pe care nu reușea să-l desprindă. L-a întins jos, pe spate, pălmuindu-l ușor peste față și strigându-l pe nume.

N-avea cum să iasă cu el de acolo, aștepta, frecându-l cu palmele pe întreg corpul.

***

La spital au aflat că nu era rănit, doar inconștient. “Nu, cauza nu se știe, va fi transportat într-un spital mai dotat cu toate cele necesare unui control amănunțit. Nu sunt semne de îngrijorare, însă...” Doamne cât calm putea să fie doctorul acesta, cum nu erau

---

semne, copilul lor era inconștient de atâta vreme!

I-a fost îndepărtat cu greutate bulgărele de pământ de pe mână. Acesta s-a dovedit a fi un vas pietrificat în care mâna îi intrase probabil în cădere.

Femeia l-a luat și l-a pus într-o pungă de hârtie fără să știe de ce nu-l aruncă împreună cu pământul căzut de pe el.

Nici un semn de revenire nu apăru în zilele următoare. Investigațiile nu descopereau nimic, nu erau fracturi, nu erau leziuni interne. Oxigen, perfuzii și așteptare. “Noi facem tot ce e de făcut” răspundea medicul la aceeași întrebare, nu există nici un motiv al acestei absențe, stați lângă el și vorbiți-i tot timpul”.

Era noapte când mama a văzut mâna dreaptă a copilului mișcându-se. Mâna se strângea și se desfăcea într-un gest repetat de prindere, de agățare. Chemat în grabă medicul de gardă, n-a descoperit nici un alt semn de schimbare.

Doar că “ceva se întâmplă, e un semn totuși, timpul va aduce altele”.

Mișcarea mâinii a continuat până dimineață, când lumina zilei începu să pătrundă printre jaluzele. Apoi nimic, zile

---

identice de veghe și de așteptare.

Tot într-o noapte se reluă mișcarea ritmică de închidere și deschidere a pumnului. Aceeași agitație, echipa de gardă privea nedumerită mâna, pe care efortul făcuse să apară picături mici de sudoare, ca broboanele de rouă.

“Parcă ar căuta ceva” rosti mama șoptit, de parcă vocea ar fi putut întrerupe semnul acela firav de viață.

“De ce nu, poate-și amintește ceva, poate vreun obiect pe care-l ținea în mână înaintea căderii” - acceptă medicul.

Mingea! A fost adusă mingea cu graba potrivită aducerii unui medicament de urgență. Mâna copilului în mișcare o împinse alături.

“Vasul, poate vasul acela...”, încercă iar mama.

“Dați-i și vasul” acceptă medicul cu scepticism vădit de astă dată.

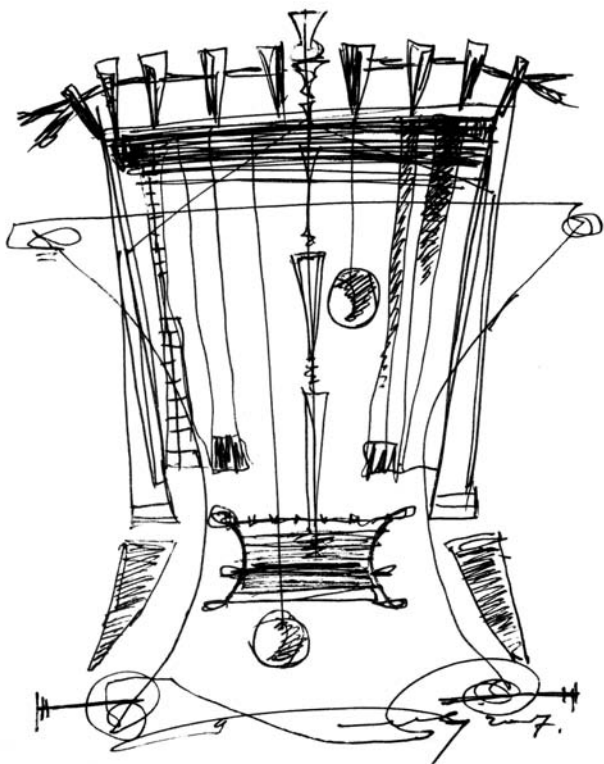
Cu aceeași grabă a fost adus vasul. Mama îl apropie de copil, căutând să i-l așeze în palmă. Atingându-l, mâna își întrerupse mișcarea de mai înainte și căutându-i pe dibuite dar cu dibăcie gura, se strecură în interiorul lui. Transpirația îi cuprinse întreg corpul, respirația îi deveni puternică și rapidă, ca

---

după alergare, în scurt timp deschise ochii, iar gura pe jumătate încleștată rosti ceva nedeslușit, un cuvânt sau poate doar atât se înțelegerea dintr-un alt cuvânt pe care nu reușea să-l rostească în întregime: zârna, zârna...

Mama își îndreptă privirea în sus, într-un gest de implorare, de mulțumire.

Afară, de pe cerul plin de stele, o lună rotundă, stranie, lumina din mijlocul ferestrei.

Copil ales

– “Luminate Împărate, avusei o iapă chioară. Chioară, oarbă, cum era, îmi făceam treaba cu ea. Hoții mi-o furară.”

– “Pe cine bănuiești?”

Toată clasa, 28 sau 30 de copii stau roată în jurul catedrei. Pe scaunul domnului învățător tronează împricinatul, ales prin vot. La picioarele lui, în genunchi păgubașul și el ales. Frigul aduse în sala de clasă recreația mare, alungând zbenguiala din curte.

Păgubașul ridică mândru capul până atunci plecat, privind în jur cu dispreț suveran (aici nu e bine, “regizorul” e prea mic pentru subtilități, copilul ar trebui să privească fie iscoditor-răutăcios, fie speriat de răspundere) și deodată, cu degetul arătător de la mâna dreaptă (de reținut nefirescul degetului de copil acuzând).

– Pe el!

Presupusul hoț iese din anonimăt pășind în mijloc unde urmează supunerea la o pedeapsă luată ad-hoc. De data asta este ales

---

tocul. Acel toc de lemn, cu peniță la un capăt și ascuțit la celălalt. (Oare din al cui simț estetic s-au confecționat tocurile acelei generații, cu penițele de rezervă din care sigur una zgârie, alta împrăștie picături de cerneală, alta scrie gros, cu cerneala vărsându-se mereu din călimară în ghiozdan). Capătul ascuțit al tocului apasă palma acuzatului cu pielea subțire de copil din puterea altui copil ales și născut să-și facă datoria, strigând: recunoaște, recunoaște!... (ar fi trebuit să recunoască, să spună da și gata, dar de ce da) și atunci în loc de răspuns au fost lacrimi. Și de durere dar și dintr-o acumulare mai veche a altor jocuri când alegerea aceluiași personaje aproape în aceleași roluri (care ar fi criteriul după care aleg copiii?) era deja prea mult pentru o singură nedumerire.

E iarnă, e vară și iarăși iarnă și vară în curtea școlii. “Țăranul e pe câmp... ura drăguța mea, țăranul e pe câmp, ... el are și-o nevastă... nevasta un copil... copilul o pisică, pisica prinde șoareci” și fiecare copil, prins de mâini în rotirea cercului mare, preferă să fie măcar șoarece ales, când atâția dintre ei nici atâta nu erau. Apoi “omul negru”, „șotronul” și amintirea lor s-a stins brusc sub răsuflarea somnului.

***

În magazia șubredă din curtea pustie unde iarba și buruienile crescuseră la un loc printre treptele vechi, dincolo de ușa ce sta închisă cu același fier petrecut după un cui întors, fosta bucătărie de vară părea intactă. Masa lungă din scânduri ocupând un perete, un dulap vechi pentru vase, cu geamuri opace, patul tot din scânduri așezat pe patru țaruși bătuți în pământ acoperit de praf ca de o scoarță cenușie, soba lipită cu lut prin ale cărei crăpături umblau păianjenii.

Întinsă pe pat, femeia privește bărbatul cum încearcă să aprindă focul și chiar mirose a cafea din ibricul aflat pe plită. Nimic nu pare ireal, nici bucătăria veche, nici soba în care n-a mai ars de mult focul. Mirarea femeii vine din gestul bărbatului de-a aprinde focul și de-a pregăti cafeaua. Nu trebuia să i-o spună nimeni, știa bine că toate acestea erau făcute pentru ea. Surprinzătoare era delicatețea gestului uitat în ordinea măsurată cu grosimea stratului de praf. Era o amintire de casă, era o amintire despre oameni.

Din curte se aud voci. Femeia distinge vocea mamei.

– A venit? Unde e?

Apoi o mână de copil întinsă cu degetul arătător spre ușa bucătăriei și-o voce vătuită.

– Acolo!

Afară mama, verișoara, fratele. Toți mari, doar mama mai tânără decât știa femeia. Intră cu toții și se comportă firesc. Se prefac a nu vedea bărbatul sau îl văd și n-au nimic împotriva. E o acceptare care ar fi trebuit să bucure femeia din pat întoarsă acasă după atâta vreme, și cu toate astea spaima, vechea spaimă, o aruncă în picioare ca pe un arc. Tăcut, bărbatul se îndreaptă spre ieșire. La fel de tăcut traversează curtea spre poartă, călcând absent prin iarba până la genunchi. La poartă sub stejarul care în fiecare toamnă umple intrarea cu ghinde, lângă cei doi bolovani îngropați în pământ, pe care ieșeau duminica bunicul și bunica, femeia îl ajunge din urmă. Îl ia de mână întorcându-l cu fața spre ea și-l privește implorând:

– Te rog nu, te rog nu pleca.

– Ai greșit, rosti el sec a lehamite. M-ai lăsat descoperit.

– Nu eu. Nu. Copilul din curte...

– Plec mai rostește el, după care se întoarce și pleacă încet, calm, definitiv.

Durerea înfundată îi pulsează femeii în gât și în coșul pieptului. Capul pare strivit sub

---

lespedea grea a sentinței. Se zbate sau cel puțin așa se pare să iasă de sub această povară care o sufocă, dar trupul stă drept, imobil ca bolovanii pe jumătate îngropați în pământ. Și vrea să respire.

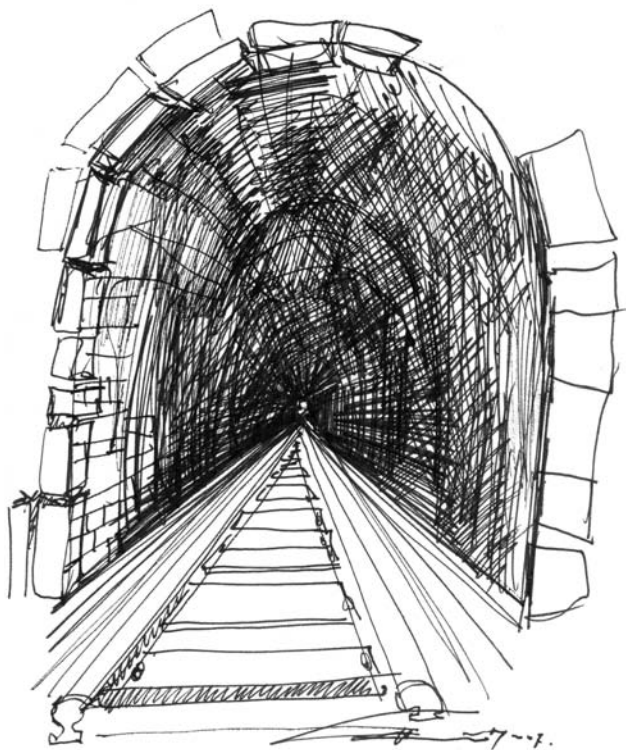
***

Patul e cald și un colț de plapumă îi acoperă obrazul. Îl dă la o parte. Se luminează de ziuă. Prin lumina difuză, strecurată prin jaluzele privește ceasul de pe noptieră. Mai are timp. Respiră adânc, cu voluptate. Deci n-a greșit. N-a plecat și nu trebuie să greșească. Deși copilul împărat a rămas în vis, copilul arătat cu degetul e acum în pat iar ceasul arată ora cinci. Cu fiecare minut care trece se luminează de-a binelea, femeia stă încă liniștită în cumpăna dintre noapte și zi ca și-n cumpăna vieții. Căci tocmai fusese aleasă, numai că regula jocului s-a schimbat, acum ea nu putea să de desprindă din jocul următor în care nevasta avea un copil, iar copilul o pisică, pisica prinde șoareci.

Se întoarse pe-o parte separând durerea din vis de durerea din lumină și mai închise o dată ochii căutând să se întoarcă în bucătăria părăsită, dar nu era decât amăgire. Când podul de piatră s-a dărâmat, a venit apa și l-a luat iar

---

ea, mergând cu valul, pe râu în jos nu avea puterea să construiască altul, mai trainic și mai frumos, dar mai cu seamă nu avea voie, căci degetul acuzator e mai puternic decât apa, iar pedeapsa e tot mai complicată cu cât este mai departe de copilărie.

Zăpada neagră

Înainte nu era loc să privească, nu era loc prin care să-și facă drum sau poate loc era și dincolo de pasta moale, fără culoare prin care se putea mișca încet, ca și cum ar fi dormit în tren și s-ar fi trezit brusc, să știe unde se află sau ce oră este. Altminteri, ce-ar fi putut face cu respirația îngreunată de întunericul care-i intra în gură ? Să spere că ceva anume se va întâmpla - un miracol. De ce nu? Poate stratul de zăpadă de deasupra nici nu-i prea gros și-l poate răzbate săpând cu mâinile. Nu-i era rece, nu-i era cald. Izolat de lume ca într-un mormânt. Aici era o problemă. Într-un mormânt știi că în sus e în față. Unde e susul aici? În jos, în dreapta, în stânga... Și frica, cu ea ce să facă? Derulări rapide de imagini... Aiurea! Nu păstra nimic în minte decât momentul rostogolirii rapide, fără zgomot, dincolo de un motiv anume. A căzut, sau ce? Nici o altă imagine nu apare, deci nu-i adevărat ce se spune, sau... da, poate asta înseamnă că nu-i pe moarte. Încă. Și iar frica, forfecându-

---

i măruntaiele până la greață. Apoi vărsătura caldă, mirosind a viață în aerul igienizat pe care-l respira cu zgârcenie din spațiul de câteva palme apărut în jurul feței. Cât timp să fi trecut? Respira mai ușor acum după ce vărsase. Se putea chiar mișca puțin pe fragmente, ca un șarpe prins sub un buștean. Picioarele îi erau înțepenite în poziții nefirești, dar nu-l dureau. Schiurile! Ar fi putut încerca să scormone zăpada puțin câte puțin până la ele, să încerce să le desprindă. Ei și? Mai întâi ar fi consumat energie și aer. Apoi, ar fi pierdut spațiul acela sigur pe care-l făcuse în jurul capului, ar fi intrat iar cu nasul și gura în zăpadă, sufocându-se. Zăpadă neagră. La ce bun să țină ochii deschiși? Începu să-i fie frig, un frig venind din interior de parcă puțin mai devreme vărsase căldura, nu conținutul stomacului. Apoi frigul începu să se umfle, ca un balon sub piele, iar aerul rece șuierându-i prin gât se izbea de dinți într-un clănțănit ritmic, întrerupt de înghițiturile dese prin care încerca să-l oprească. Brusc, frigului îi luă locul un val fierbinte care-i umezi pielea. Fierbințeala pornise prin trup o dată cu sămânța groazei încolțită în gând. Gata își spuse, gata, asta-i tot. Trupul se relaxă ca și cum s-ar fi eliberat de o povară. Continua să respire sacadat, con-

---

tinua să-i fie cald. O dogoare ciudată îi ardea obraji, palmele și tălpile. Înflorită, consumată, groaza prinse a se ofili, lăsând locul altor vedenii. Cu ochii închiși în așteptare, are sentimentul că-și vede gândul. Rotund, ca o sferă plutind undeva în locul capului. O sferă transparentă în al cărui interior apăreau și piereau pe rând lucruri petrecute sau visate. Nu încăpeau niciodată două imagini, ci numai pe rând, schimbându-se mai repede sau mai încet, independent de voința sa.

Vedea acum precis cum pornise să alunece pe schiuri de sus, din vârful pantei, cum era soare și cum alunecând credea că se simte bine, sau asta voia cel puțin, să se simtă bine, să se odihnească și să uite motivul pentru care se aflase aici, până în momentul izbitorii.

“Acum ce-am făcut? Cine naiba m-a pus să mă complic atât, când puteam să fiu bine, acasă... Oare cât o fi ceasul? Cu sau fără... nici nu pot să-i rostesc numele și nici nu vreau și nici n-ar importanță, pentru că nu o persoană sau un nume m-a adus aici. Eu singur, complicând lucrurile peste firesc, scârbindu-mă de comun ca de mătreața de pe gulerul hainei, crezând mereu că sunt mai “ales” decât alții, dând mereu cu oiștea-n gard și

---

găsindu-mi mereu scuze. Nici nu-i de mirare că nu-mi stă nimeni prea mult în preajmă. Grețos și sever, cerând fără să dau. Ce să dau? O imagine falsă. Gafe și umilințe consumate-n ascuns se răzbună iată acum, în ultima ispravă, chiar ultima, prin care voi deveni eroul de-o zi al bârfelor. Și totuși, să mor așa ca prostul fără să fac ceva? Trebuie să scormon, să sap, poate dau de aer. O să mă sufoc? Mai devreme sau mai târziu... Să stau, poate voi fi salvat. Să sap. Nu, stau și-mi păstrez forțele. Dumnezeuule, ce să fac? Poate vor crede c-am vrut să mă sinucid. “Măscărici!”

Dacă nu i-ar fi fost groază cu siguranță i-ar fi fost rușine. Sentimentul acela exagerat al ridicolului agățat de gât ca o zgardă, din cauza căreia nici n-a putut să existe liniștit printre alții asemeni lui, nici să se ridice cum voia, mai sus. Zgarda se strângea acum în jurul gâtului trăgându-l spre necunoscut.

Dacă ar scăpa de aici, ei, dacă ar scăpa... S-ar bucura, fie și pentru câteva clipe, cele în care ar ieși la suprafață, ar trăi bucuria izbânzii, a unei dorințe chiar așa, banală, comună, simplul instinct de supraviețuire.

Era imposibil să-și dea seama cât timp trecuse. Nu putea să-și pună ordine în gânduri așa cum ar fi făcut în pat înainte să adoarmă.

Să adoarmă? Nu, asta nu trebuia. În sfârșit, primul gând logic după toată învălmășeala trecută. Speculații de umplutură îi veneau în minte, cum ar fi aceea că mult mai greu va fi de “îndurat” sau acceptat timpul ce va urma, decât cel dinainte. Ei bine, se afla acum în imediata apropiere a timpului de “după” și în loc să-l primească liniștit, să-l accepte savurând ultimele clipe, îl încolăcea ghemul groazei. Avea prilejul unui test cu sine în fața porții deschise din fața căreia se retrăgeau și ființă și gând. Se afla într-un spațiu deschis în beznă, un tunel prin care alerga înainte și înapoi odată cu cei doi timpi ai respirației, iar distanța între un capăt și celălalt era atât de lungă încât se sufoca. Era obligat să alerge, altfel nu respira și nu știa cât va dura chinul acesta, era conștient doar de faptul că nu avea altă scăpare decât să se deschidă unul din capete, ori cel înapoi spre viață, ori celălalt. Continua să alerge, de fapt era mai degrabă aspirat înainte și înapoi, izbit cu forță de fiecare întoarcere. Era aproape de... nu, n-avea curajul să rostească cuvântul gata, ce mai, fie și “gata” doar că nu înțelegea de ce durează așa de mult chinul ăsta. O fulgerare îl străbătu, ca o sârmă fierbinte retezându-l în două părți. Dacă deja a murit și asta-i

---

moartea? Alergarea asta veșnică și sufocantă, prin beznă, dacă asta va dura... mereu? Bine, dar de ce? Afară de a-și recunoaște prostia, inconștiența, îngâmfarea ... ce alt păcat așa de mare să fi săvârșit încât să-i fie dată o astfel de pedeapsă? Violul? Eh, violul, care viol? E drept că după ce s-a aflat în pat împreună cu femeia, aproape dezbrăcată, ea a început să se zbată și să murmure că nu vrea. Și să se împotrivescă dar nu destul de convingător, nu într-atât cât să-l oprească, ba chiar părea că-l îmbie retrăgându-se și numai după, în loc de liniște, de reflux a auzit-o țipând și văitându-se „M-ai violat”, striga adunându-și hainele, aceleași cuvinte repetate isteric, până a ieșit pe ușă amenințându-l “Am să te reclam!” Și ușa trântită cu putere ca o sentință.

Alerga, mai mult aluneca între cele două capete închise ale tunelului împins de o forță necunoscută, între inspir și respir. Cât o să mai dureze? Nu-i mai păsa nici de rușine, nici de proces, ba chiar ar fi dorit să i se întâmple orice, n-ar fi mai șters nici o zi, nici un ceas din viață dacă ar fi reușit să se întoarcă până la secunda neinspirată în care plecase din oraș dramatic, teatral, căutând să uite de sine. Încet alunecarea se transformă în rotire, încetă să

---

mai gândească, era acum doar materie, o sferă mică și grea ca o bilă de rulment rostogolindu-se în cerc pe lângă peretele dur și impenetrabil al ambalajului ce-o conținea.

***

Trecuse iarna, trecuseră cinci termene din procesul la care pârâtul refuza să se prezinte.

Reclamanta, „necăsătorită, cincizeci și unu de ani blondă, față ovală, ochi căprui” nu voia despăgubiri, avea o singură pretenție. Să fie luată în căsătorie. Judecătorul întâlnea o femeie îmbătrânită de la un termen la altul, însoțită de un avocat șters, fără vârstă, fără vlagă, hârșit în procese ale căror finalitate părea că nu-l interesează. Autorul faptei, bărbat cu vârsta incertă, aproximativă, domiciliat în alt oraș, doar numele și adresa rămâneau neschimbate. Anunțurile din ziarul local în care erau date rămâneau fără răspuns, iar amânarea cauzei trecea repede, fapt divers, obișnuit, lipsit de importanță.

Era început de aprilie când la ușa apartamentului femeia sună prelung, bătut cu putere, iar sună și nimeni nu-i răspunse, ca de fiecare dată. Tot ca de fiecare dată vecinii înălțau din umeri a necunoaștere. Porni apoi să coboare

---

scările celor opt etaje încet, cu prudență, atingând fiecare treaptă mai întâi cu vârful pantofului, așa cum ar fi încercat să pășească pe un strat de gheață nesigur. Trupul încordat, aplecat ușor în față părea că urmărește pe cineva. Ținea capul fix, doar ochii se mișcau din mijlocul a două cearcâne negre, cu contururi zdrențuite, desenate apăsător dar neglijent cu dermatograful. Pe pleoapele de sus, până la sprâncene cu aceeași neglijență se întindea un strat gros, uleios, de culoare violet. Tenul, palid sub violența fardului, plin de pete maronii și un păr sârmos, pe jumătate cărunt, ieșit de sub căciula de blană fină, nouă în contrast cu paltonul, în carouri albe și negre, acum aproape cenușiu, șifonat de îndelungă folosință. În fața blocului femeia se opri un timp, cum se oprește un gospodar în fața ușii privind-și ograda. Nu descumpănire se citea în ochii înconjurați de cearcâne negre. Nici mirare, nici măcar spaimă, de parcă toate se consumaseră în spațiul închis între cele opt etaje. Fiind o zi senină, spre prânz, soarele încălzea acoperișurile, vârfulurile copacilor, capetele și umerii trecătorilor. Căldura coboară cu încetineală în straturi, la picioare se simțea încă răcoarea jilavă a iernii abia trecute. Oamenii renunțaseră la hainele groase,

---

rar mai vedeai câte un bătrân apăsător sub paltonul nepotrivit.

Femeia mai stătu o vreme pe loc, în fața blocului de parcare ar fi ieșit să se bucure de soare. Se amestecă apoi printre necunoscuți, grăbind pasul spre prima stație de autobuz.

***

De dincolo de vrafurile de hârtii și ziare de pe masă bărbatul privea puțin ironic, puțin curios la fața femeii întrezărind în mod vădit reacția pe care fraza lui scurtă avea să o producă: “nu mai publicăm anunțul!”

La început părea că nu înțelege, că i se vorbește într-o limbă necunoscută. Treptat revolta îi adânci ridurile și îi transformă gura într-un fel de pungă din care cuvintele se strecurau greu, sugrumate de indignare – “Nu?... De ce nu, doar plătesc... n-am făcut așa mereu? A crescut prețul? Plătesc, oricare ar fi... Adică, de ce nu?”

“Pentru că tocmai a apărut alt anunț, chiar azi - un moment - mai spuse bărbatul începând să răsfoiască un ziar de pe masă. Luă apoi un creion gros, albastru și înconjură larg, apăsător, un anunț din pagina de publicitate. “Poftim, citiți” îi spuse apoi, împingându-i în față ziarul.

Scormonind după ochelari în poșetă, prin buzunare, iar în poșetă femeia părea că trage de timp... „Uite, nu-i găsesc niciodată când îmi trebuie... nu puteți să-mi spuneți despre ce alt anunț e vorba?”

„Ei bine, cum doriți, aflați că un bărbat cu același nume și aceeași adresă a de-cedat!”

“Poftim? Când a decedat, cum a decedat?”

“Asta nu-i treaba noastră, însă, ce știm de la familie este că a fost găsit pe versantul unui munte după dezgheț. Alte amănunte... înmormântarea va avea loc mâine, în satul natal. Cu puțin noroc aveți timp să ajungeți, doar faceți parte dintre cei apropiați, nu?”

Femeia rămase nemișcată, privindu-l. Părea că nici nu respiră. După câteva minute, scoase mecanic din geantă o țigară, o duse la gură fără să-și ia privirea de la fața bărbatului. Stropi de sudoare îi apăruseră pe frunte, două șiroaie se scurgeau pe tâmple, de sub căciulă, prelingându-se prin fața urechilor până spre gât. “Mă scuzați, eu am treabă, puteți fuma afară, oriunde...” Cum femeia nu dădea nici un semn că ar fi înțeles, se ridică, o luă de umeri, o ridică din scaun și o împinse dezgustat spre ieșire.

***

Puțin înainte de prânz, în casa cu doliu la poartă își făcu apariția o femeie necunoscută, îmbrăcată într-un palton șifonat și murdar, îmbrobodită cu un batic negru, nou, purtând încă eticheta atârnată de-un colț. Cu ambele mâini strângea în brațe un întreg pachet de lumânări. Casa cu ușile deschise era aproape plină, femei în doliu intrau și ieșeau prelingându-se printre bărbați. În fața porții se pregătea mașina pentru ultimul drum. N-a băgat-o nimeni în seamă până când străina se apropie de sfeșnicul plin cu nisip de la căpătâiul mortului fără să-l privească sau să rostească un cuvânt, începu să scoată lumânări din pachet, una câte una, le aprindea și le înfîgea apoi în nisip, aproape nu mai avea loc unde să le așeze, multe căzuseră și topeau ceara celorlalte din jur. Abia atunci una din femei se apropie de ea și-o întrebă cu voce tare, intrigată: “Ce faci maică? ce faci aici și cine ești?” Străina tresări ca trezită din somn și rosti calm, cu voce răgușită ca după zile întregi de plâns. “Nevasta lui...”. “Care nevestă maică, de unde, că el n-a avut nicio nevestă!”

Forfota se opri un timp, lumea se aduna treptat în jurul ei, curiozitatea învinse pentru

---

câteva momente durerea. “Ba da, sunt nevasta lui, de câteva luni suntem în proces...”

“Ce proces, că el n-a avut săracul pe nimeni, n-a apucat” începu bătrâna să se tânguie, continuând într-un fel de bocet “n-a apucat, n-a apucat...”

Un bărbat dezmeticit brusc din transă o prinse hotărât de un umăr, îi luă din mâini pachetul neterminat de lumânări și o trase spre curte. Acolo începu o anchetă scurtă cu întrebări rostite cu voce grăbită și gravă:

“Ce proces femeie, cine sfântul ești?”

“Sunt nevasta lui, voi nu știți nimic, de câteva luni mă judec cu el!”

“Cu cine te judeci, Doamne iartă-mă, de câteva luni? El e mort, de unde cerul ai apărut și ce vrei, că n-are avere...”

“Nu vreau avere! scânci femeia îngheșuită de tonul aspru al acestei rude sau cine va fi fost, eu am venit după el, după bărbatul meu...”

“Hai, pleacă acum, n-avem timp azi, aici de prostii, du-te de unde ai venit și lasă-ne în necazul nostru, că ne ajunge. Hai, du-te”, îi mai spuse după ce-o trecu de poartă. Mai rămase un timp să privească în urma ei, nu cumva să se întoarcă.

S-a mai vorbit de ea puțin, în zilele ur-

---

mătoare când familia și-a reluat rosturile, dar cu fereală, în grabă, căutând să uite și durerea și ciudățenia aceluia incident.

Doar că la pomenirea de patruzeci de zile, în biserică apăru chiar ea, străina, în ținută de mare doliu, cu o colivă în brațe, cu același pachet imens de lumânări pe care le-a aprins toate, împrăștiindu-le în toate șfeșnicele, S-a așezat lângă ușa de la intrare, gata să fugă parcă, făcându-și cruci mari și chiar plângând când preotul cânta. “Cu dreptii odihnește...” A plecat tăcută apoi, fără a căuta prilej de vorbă.

Cu timpul lumea s-a obișnuit s-o vadă la pomeniri în biserică mereu tăcută, mereu tristă, mereu în doliu. Nici n-o mai băgau în seamă, doar babele își dădeau coate zâmbind pe ascuns de ochii iscoditori ai preotului.

REFERINȚE CRITICE

Iluzia culorii

Proza scurtă din volumul „Zăpada neagră” (Editura Andrew, Focșani, 2006) o așază pe Ștefania Oproescu în rândul scriitorilor introspectivi, atenți la mișcările lăuntrice, la schimbările inexplicabile din plan afectiv. Personajele sunt rupte de realitate, trăiesc într-un univers închis influențelor exterioare, uneori nu au nici nume, nici umbră (motivul umbrei este dezvoltat cu subtile infiltrații livrești, dar și folclorice), sunt singuratice și vulnerabile, oscilând între starea de normalitate acceptabilă și delirul paranoic. Plajele narrative nu dezvoltă fapte și întâmplări din contingent, ci se concentrează pe ecoul lor în plan emoțional. Căci efectele par mai importante decât cauzele care le-au generat, iar descrierea minuțioasă a acestora implică cititorul într-un parteneriat profitabil: prin actul lecturii se reconstituie, treptat, motivele care au determinat criza de conștiință și abulia personajelor. Schițele sunt scrise aproape toate la persoana întâi, dar între autoare și vocile narrative (sunt mai multe, uneori femei, alteori

---

bărbați, în general cu grave probleme de adaptare) nu se stabilesc legături: Ștefania Oproescu știe să construiască fără să se implice, evitând direcționarea lecturii spre un înțeles premeditat. Inapetența pentru manipularea cititorului duce la un text care pare a se construi singur, după legi proprii.

În „Linia din care picură întuneric” avem de-a face cu un monolog adresat, centrat pe psihologia abisală a ființei. Personajul, din exces de introspecție, ajunge să vadă tipare, arhetipuri, astfel că ruptura cu realul devine totală. O anumită acuitate senzorială duce la materializări cognitiv-afective supuse apoi, tot în plan mental, unui proces de reducere. Corporalitatea dispare, spațiul înconjurător devine cețos, populat cu „umbre”, iar personajul se „droghează cu violet” și ajunge să vadă numai culori, din analiza simbolurilor rezultând o altfel de înțelegere a vieții și a morții: „Simțeam violetul cum mă traversează lent, timp în care treceam prin toate culorile, amețind ca într-un carusel. Culoare și vertij. Ea spunea că roșul este marginea dinspre venirea lumii, iar violetul cea dinspre plecare. Că ambele margini sunt muchii tăioase ale luminii și că trecerea lor e la fel de periculoasă. Că odată trecut de roșu ești prins în capcană și

---

nu mai ești liber decât după ce treci de violet. Că la trecerea peste roșu ești ajutat, iar dincolo nu, că tot ce e înainte de roșu e numai roșu și dincolo de violet numai violet, iar culorile sunt doar o iluzie. Că infinitul nu e albastru, cum și-au imaginat unii, ci... violet” (p. 11).

Fără puncte de reper, fără memorie și incapabilă să stabilească relații cu grupul social în interiorul căruia se află, eroina din „Pâinea pământului” traversează o experiență onirică, de pe urma căreia este gata să treacă definitiv în tărâmul umbrelor. Personajul, aflat într-o cabană din munți pentru a petrece Revelionul, se distanțează de ceilalți, refuză participarea mecanică și lipsa de sens și pornește în mod ilogic prin zăpada abundentă, sedusă de perspectiva de a ajunge altundeva, într-un loc mai potrivit, mai cald și mai uman. Femeia alunecă din real în fantastic, printr-o peșteră care cu ușurință poate fi considerată ca simbol al interiorității abisale, acolo unde sunt acumulate reziduuri arhetipale și frustrări neconștientizate. Trauma pierderii tatălui în copilărie se lămurește după depășirea pragului și intrarea în peșteră, urmată de vizualizarea proceselor psihice și de o falsă iluminare; a gusta din ciuperca numită „pâinea-pământu-

---

lui” înseamnă a accepta trecerea, moartea și damnarea: „Culeg ciuperca frântă din buchet și o miros, așa cum făceam altădată în pădure, când cunoașterea stătea în cumpănă. Mușc apoi din ea, așa cum tot altădată mușcam din pâinea-pământului. Nici pâinea pământului, ciuperca aceea maronie semănând cu mânătarca, dar fără buretele de dedesubt, cu gust fad-amărui, nu-mi plăcea. O mâncam, pentru că așa ne învățaseră părinții, că e bună crudă și că e hrănitoare. Nici ciuperca asta nu-mi plăcea, seamănă cu o bucată de gelatină rece. Mâncând, simt gelatina albă curgându-mi prin trup asemeni sângelui, până devin o tulpină de alb, mijlocul unor alte tulpini ce cresc din mine ca niște ramuri, pulsând ușor în transparențe alb-albăstrui. Simt vag că nu-mi place locul acesta și în același timp simt cum sunt gata să-l accept ca pe un dat, dincolo de împotrivire” (p. 18).

În planul fantastic în care alunecă și din care sunt trase înapoi, în real, cu oarecare brutalitate, personajele nu mai disting granița dintre regnuri. Ca în povestirile lui Somerset Maugham, defectele morale ale celorlalți se materializează, astfel că lumea înconjurătoare devine o adevărată fabulă, în care colcăiesc măști zoomorfe. „Caracatița” este una din

---

schیțele cu acest subiect: personajul intră într-un spațiu închis și descoperă metafora lumii ca acvariu cu oameni-pești răpitori, oameni-caracatițe, oameni-plăsmuiri monstruoase ale unei imaginații bolnave. Pentru că lumea din „Zăpada neagră” este una a iluziei, a unui vis tenebros din care Dumnezeu lipsește. Salturile în timp, cufundarea în atemporal și revenirea dureroasă în propriul timp, marcat biologic, implică deformarea perspectivei și judecata de valoare cinică: „n-am chef să beau, de fapt nici să mănânc, dar am intrat deja în spectacol de bună-voie și m-am hotărât să-l las să se desfășoare de la sine. [...] Mă aflu într-un spațiu atemporal și mă gândesc dacă aș putea fi tot aici, în urmă cu o sută sau mai bine de ani. Aș putea fi o caracatiță, înotând într-o tranziție provincială, mai lentă, mai domoală, prelingându-se în ambele sensuri. Mă așez pe scaun și aștept să se întâmple ceva. [...] În jur bărbații mănâncă, beau vin, beau bere. Par prezenți, dar nu sunt. Convorbiri întrerupte de convorbiri personale și telefoanele sună iar și iar. Văd cum costumele lor încep să-și schimbe culoarea, devin uniforme, în aceeași culoare roz roșiatică, mâinile încep să se subțieze și să crească, acoperindu-le fețele. Tentacule în mișcare, apucând paharele

---

de pe mese și vărsându-le direct într-o fantă situată în mijlocul burții, tentacule rotind telefoanele celulare spre aceeași fantă” (p. 25).

Atmosfera schițelor din volum, cețoasă, este influențată de dinamica mentală a personajelor care nu se împotrivesc haosului și coșmarurilor, astfel că acestea ajung să domine atât interiorul, cât și exteriorul. Există o căutare permanentă a ceva nelamurit, o așteptare resemnată, inertă, a unui fapt care să permită trecerea din real în imaginar și acest fapt, de-o banalitate indiscutabilă, se întâmplă întotdeauna reușind să răstoarne sensul și semnificația întregului discurs epic. Copilul din „Zârna” cade într-o groapă pe când bătea mingea pe un șantier, dar acest nucleu epic este amplificat prin adăugarea unei dimensiuni magice: se face legătura cu o poveste mai veche, a unui căutător nebun al tinereții fără bătrânețe, deci copilul începe să refacă drumul inițiativ al bătrânului, fără ca inocența lui să-l protejeze. El devine un mort-viu, influențat de creșterea / descreșterea lunii pe cer, cumva ca în „Făt-Frumos din lacrimă” al lui Eminescu. Elemente de basm cult și de narațiuni fabulos-folclorică sunt distilate și transformate în epică de tip fantastic, în care magicul devine autonom, ca un corp străluci-

---

tor ce numai reflectă lumina, fără a o mai absorbi în prealabil. Un procedeu asemănător e decelabil în „O găleată nouă de târg”, unde magia se împletește cu un străvechi cult al strigoilor. Mama dispărută și a cărei memorie tot satul o batjocorea, considerând că fusese vorba de o părăsire imorală a domiciliului conjugal, n-a plecat de fapt din sat niciodată, ci a intrat într-o altă dimensiune a lui, de unde veghează asupra copilei subțiratică și negricioasă rămasă în urmă. Atunci când se declanșează situația-limită, lumile paralele se intersectează și destinul este împiedicat să se mai desfășoare ciclic.

Proză de introspecție, cu infiltrații fantastice, mitice și cu dezvoltare epică în spirală, schițele Ștefaniei Oproescu intrigă prin tehnica subtilă a trecerii de la real la ficțional și iluzoriu.

Valeria Manta Tăicuțu

Exerciții pentru un zbor lung

Deși am scris multe cronici și-am prezentat multe cărți de proză sau poezie, n-aș zice că toate le-am procesat din prea multă fervoare. Mi-a plăcut să urmăresc evoluția cunoscuților, să le surprind sporul de abilități, eventualele schimbări de registru tematic și să identific constantele din opera unui scriitor. De asta mi-am zis, despre cartea Ștefaniei Oproescu n-am să scriu. Nu cunosc autoarea, n-am citit nimic din lucrările sale anterioare și nu ard de dorința lărgirii cercului de repere constituit în timp și de care mă simt legat prin dispozițiile mele receptive. Este deja destul de larg, acest cerc și mă încercă deja teama că voi fi depășit în capacitatea mea receptivă. Evident, nu doresc să-l lărgesc, iar ideea de a mă racorda pozițional la ritmica aparițiilor și la tot ce reprezintă fenomenul literar românesc nu m-a ispășit niciodată.

Ștefania Oproescu intrase în această categorie, și așa destul de generoasă, de scriitori menită să nu intre în raza mea de interes. N-aș fi dorit să-mi împovărez conștiința re-

---

ceptării cu încă un autor despre care nu am nici o informație prealabilă. Eu nu fac critică accidentală. Autorii mei sunt prietenii mei și fiecare nouă izbândă literară mă găsește pregătit să-i ies în întâmpinare.

S-a întâmplat însă să-i deschid cartea de proză scurtă ("Zăpada neagră", Editura Andrew, Focșani, 2006) la nuvela "Bila neagră" și-a fost de ajuns să mă îndemne spre lectura integrală a cărții, din scoarță-n scoarță. Ce m-a surprins în această carte, dincolo de calitățile narrative evidente ale autoarei, a fost felul cum prozatoarea folosește magicul ca o fisură în ontologia construcției, prin care poate să pătrundă fantasticul. Acolo unde logica modernă eșuează, scriitorul și artistul în general recurg la preistoria umanului, când formulele vrăjitorești și practicile inițiatice aveau o anumită înrâurire în viața comunității.

Cei vechi aveau o știință a lor prin care se conferea lucrurilor o anumită încărcătură magică, puteri ascunse, tămăduitoare, funcții miraculoase. Bila magică despre care vorbește autoarea putea îndeplini trei dorințe, asemeni peștișorului de aur din poveste. Se-nțelege că, date fiind posibilitățile ei magice, proprietarul unui asemenea lucru ieșit din normalitate purta o răspundere imensă în

---

gestionarea ei. Chiar bătrâna, proprietara bilei magice, și-a pierdut murirea, dar și dorința de a supraviețui. Prima dorință impusă noului cumpărător trebuia, prin urmare, s-o izbăvească pe ea, pe bătrână, de condiția nemuririi. Nu-i deloc o fericire să te știi nemuritor, ne convinsese și Simone de Beauvoire în romanul său "Tous les hommes sont mortels", unde personajul central își caută moartea cu neprefăcută ferveoare și n-o găsește niciunde. Este adevărat, autoarea nu este interesată de toate prelungirile posibile ale ideii.

Dintr-o recuzită asemănătoare se re-soarbe și proza intitulată "Zârna" – o plantă cu puteri miraculoase, dacă roua căzută pe frunzele ei este adunată la vremea când "aurul lunii" se schimbă în "rozul răsăritului", cum i se arătase bătrânului "puțin sărit" într-o noapte de insomnie. Vasul cu lichidul prețios a fost îngropat într-un loc care-a devenit și propriul său loc de vecie. Apoi vremurile s-au schimbat. Pe locul unde bătrânul își avusese casa au apărut buldozere, macarale și toată recuzita obișnuită de șantier, dar vasul acela, cu lichidul recoltat într-o vreme așa de exactă a continuat să producă efecte.

Să ne înțelegem: autoarea nu este interesată de o construcție desfășurată a acțiunii,

---

ba chiar, de multe ori pare să-și reprime intenționat urmările așteptate de cititor. Oricare din diviziunile acestei cărți pot căpăta alte continuări narrative și alte finalități. Înțelegem că nu aceasta a fost intenția autoarei. Consistența presupune insistență, încercări, experiențe și probabil autoarea a considerat că n-a făcut destule exerciții la sol pentru a se încerca într-un zbor prelungit, cu capcane, cu scotociri prin tectonica umanului și cu exploarea tipologiilor complicate. Deocamdată și-a împrejmuțit teritoriul și-a făcut dovada unei certe vocații epice. De aici mai departe totul este posibil. De asta zic, n-o pierdeți din ochi pe Ștefania Oproescu!

Ionel Necula

"Zăpada neagră"

Autoare a patru volume de poezie și proză Ștefania Oproescu ne surprinde plăcut cu un nou volum, intitulat simptomatic-paradoxal, "Zăpada neagră", editura Andrew – 2006, care, prin cele 17 povestiri în imponderabilitatea dintre real și vis, narcotizat de elixirul imaginației.

Două modalități diferite, de nu chiar opuse, fuzionează în proza Ștefaniei Oproescu, ("Linia din care picură întuneric", "Pâinea pământului", "Febra"). În cea dintâi pare că predilecția prozatorului merge spre epicul ipotetic, care e o formă de scenariu imaginar, spre percepția fabulos poetică ("Zârna"), spre radiografierea, în ton melancolic, a cotidianului ("Omul fără umbră", "Bila magică"). Amestecul registrelor, crearea unor stări psihopatice, înfățișarea compozită a povestirilor ne face să plonjăm în adevărul că normalitatea este un concept relativ, în timp și spațiu, în istorie și activitatea oamenilor distribuiți geografic. Eterogenitatea conceptului este legată de contextul

---

socio-cultural al populațiilor. În această împrejurare s-au dezvoltat și conturat personajele Ștefaniei Oproescu, ele fiind dominate de tendințe arhetipale, izvorâte din inconștient, dovedindu-se spontane (chiar dacă elaborarea lor apare conștientă și voită). Sau cum ar spune un critic literar sagace, ca Eugen Negrici, expresivitate involuntară. Chiar dacă unele personaje sunt aduse până în pragul schizofreniei sau paranoia, stările acestea determinate de senescentă nu duc la destrămarea vieții psihice ale personajelor, măcar aparent.

Actul de dependență de culorile roșu și violet ("Linia din care picură întuneric"), creează starea produsă de droguri, prin inhibiția voinței: abulia, urmare a atoniei ce duce la inactivitate, ca summum al fericirii.

Povestirile din acest volum mă duc cu gândul la Edgar Poe sau chiar la "Camera dublă" de Baudelaire, unde "această lume mărginită, însă atât de plină de dezgust, un singur lucru îmi surâde: fiola de laudanum; o bătrână și îngrozitoare prietenă, ca toate prietenele, vai! darnică în mângâieri și trădări."

Descoperim la prozatoare sunetul personal și siguranța tonului, finețea observației, intuiția amănuntului semnificativ.

Schimbările unghiului de vedere sunt, de altfel, foarte frecvente în povestiri, sugerând prin aceasta și o atitudine superioară față de retorica genului. Uneori faptele sunt relatate dintr-o perspectivă omniscientă, a cărei premeditare nu poate fi pusă la îndoială. Alternanța modului de relatare produce și aerul fantast al povestirilor, la limita dintre halucinația fixă și reversia colorată. Exemplară e, în acest sens, proza care deschide volumul, unde nostalgia, halucinația, beatitudinea produsă de culori și claustrofobie, stau alături de anxietățile cele mai tulburi.

În inflexiunile poematice ale povestirilor, stările protagoniștilor, himere ei înșiși, se amestecă precum esențele fine într-o licoare: "Ea spunea că roșul este marginea dinspre venirea lumii, iar violetul cea dinspre plecare".

Registru mitologic și cel psihanalitic fuzionează în aceste proze, abil, trecând de la interioritatea confuză la realitatea obsesivă.

Povestirile Ștefaniei Oproescu ne descoperă o prozatoare talentată, obsedată de hermeneutica stărilor sufletești în conflict cu estetica socială pentru a evidenția misterul vieții: formă, atitudine și mișcare, lumină și culoare, sunet și armonie în dezarmonie. Ele-

---

mente ce conduc la ce spuneau L. Blaga și T.Arghezi, parcă desprinși ilustrativ fiecare dintr-o proză a Ștefaniei Oproescu: "Eu nu strivesc corola de lumini a lumii", al doilea, cu distihul testamentar: "Din bube, mucegaiuri și noroi/ Iscat-am frumuseți și prețuri noi."

Florin Țene

Cuprins

Ștefania Oproescu	5
Linia din care picură întuneric	9
Pâinea Pământului	19
Caracatița	29
Poem de iarnă	39
Aria de acoperire	47
Semnele	53
Bila magică	59
Gânditorul	85
Febra	91
Dimineață de iarnă cu William Saroyan	101
Omul fără umbră	107
Seara, noaptea	119
O găleată nouă de târg	127
Zârna	139
Copil ales	155
Zăpada neagră	163
Referințe critice	177
Iluzia culorii	178
Exerciții pentru un zbor lung	185
"Zăpada neagră"	189

Volumul **Zăpada neagră** m-a convins ca avem în față un scriitor interesant și original care se ia în serios pe sine și pentru care literatura nu este un simplu moft.

Florentin Popescu

Vocația și patosul autoarei îndreptățesc cu prisosință integrarea numelui său în galeria celor care, din umbră, în tăcere și cu o umilință netrucată, servesc, pe măsura talentului lor, tezaurul actual al literelor scrise.

Gheorghe Istrate

Autoarea propune cititorului un anotimp al împlinirilor, ca experiență de viață și experiență de scris. Probabil, o motivație ar fi și venirea spre literatură dintr-un mediu „dens” în experiență, colega Ștefania Oproescu fiind de formație medic. Astfel că scrisul dumisale are sorginte demnă de încredere, ceea ce și dovedește ca valoare.

Leo Butnaru

Venită din lumea lui Cehov, Cronin, Vasile Voiculescu etc., Ștefania Oproescu confirmă nu numai prin breaslă ci și prin talent.

V. Anghel - Al. Deșliu

